

รายงานผลการดำเนินงาน

ประจำปีงบประมาณ 2568

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ ๔ จังหวัดขอนแก่น
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตร ที่ 4 จังหวัดขอนแก่น กรมส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทหน้าที่ในการ ศึกษา ทดสอบ
ประยุกต์และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานให้เหมาะสมกับพื้นที่ ส่งเสริมและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ดำเนินการผลิตขยายปัจจัยการควบคุมศัตรูพืช
ให้บริการและสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย แจ้งเตือนภัยการระบาดและให้คำแนะนำการจัดการ
ศัตรูพืช โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 12 จังหวัด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์
ขอนแก่น นครพนม บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองบัวลำภู หนองคาย และ
จังหวัดอุดรธานี

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้รวบรวมผลการดำเนินงาน
ในรอบปี 2568 จัดทำเป็นเอกสารรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ขึ้น เพื่อ
เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้หน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ
และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น

พฤศจิกายน 2568

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ข้อมูลทั่วไป และวิสัยทัศน์	1
งานตามยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร	
✘ โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	9
✘ โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	55
งานตามภารกิจ	
✘ การตรวจวินิจฉัยศัตรูพืช	61
✘ การส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้	63
✘ งานพิธีต่างๆ และงานจิตอาสา	73
✘ การเข้าเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน	74
✘ การเข้าฝึกงาน	75
✘ การพัฒนาบุคลากร	76
✘ งานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	82
✘ งานเตือนภัยเฝ้าระวังศัตรูพืช และงานเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช	85
งานที่ได้รับมอบหมายและงานอื่นๆ	
✘ โครงการทหารพันธุ์ดี ปี 2568	87
✘ โครงการ 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่การส่งเสริมการเกษตร	88
✘ สนับสนุนการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อพื้นฟูพืชหลังน้ำลด	99

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ปริมาณ และชนิดเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายที่ผลิตให้แก่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เพื่อจัดการศัตรูพืชในพื้นที่	9
2. ปริมาณ และชนิดเชื้อราปฏิปักษ์พร้อมใช้ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร	10
3. ปริมาณ และชนิดแมลงศัตรูธรรมชาติที่ผลิตให้แก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย	12
4. ปริมาณ และชนิดแมลงศัตรูธรรมชาติที่ผลิตให้แก่ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร	14
5. ปริมาณสารสกัดสะเดา ที่ผลิตให้แก่ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร	16

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้จัดตั้งขึ้นตามการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบบริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐบาลมีนโยบายให้หน่วยงานต่างๆ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารราชการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของทางราชการ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ตอบสนองนโยบายดังกล่าว โดยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายใน ทั้งยุบ ยกเลิกและกำหนดหน่วยงานให้เกิดขึ้นใหม่ ภายใต้อัตรากำลังเท่าเดิม ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่นจึงจัดตั้งขึ้นตามกรอบโครงสร้างใหม่เมื่อเดือนมิถุนายน 2557

ประวัติความเป็นมาของศูนย์

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ตั้งให้มีหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืช อยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช จำนวน 31 ศูนย์ แต่ละศูนย์รับผิดชอบ 2 - 3 จังหวัด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร และประสานงานในระดับภาค โดยฝ่ายป้องกันและกำจัดศัตรูพืช สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาค ทำให้งานด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปี พ.ศ.2537 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการปรับโครงสร้างการบริหารภายใน โดยการยุบหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และตั้งหน่วยงานใหม่ในสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นฝ่ายป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยการเกลี้ยอัตรากำลังจากหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชไป โดยมีกลุ่มงานอารักขาพืช สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเป็นผู้ประสานงาน

ปี พ.ศ.2538 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ให้ความสำคัญกับงานป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยเน้นงานด้านป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี จึงตั้ง "ศูนย์พัฒนาการบริหารศัตรูพืชโดยชีววิธี ขอนแก่น" ขึ้นเป็นหน่วยงานภายใน ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ 1132/2538 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2538 โดยมีสถาบันพัฒนาการบริหารศัตรูพืชโดยชีววิธี กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้กำกับดูแล

ปี พ.ศ.2539 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการเปลี่ยนชื่อศูนย์เป็น "ศูนย์บริหารศัตรูพืชโดยชีววิธี ขอนแก่น" ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ 37/2539 ลงวันที่ 18 มกราคม 2539

ปี พ.ศ.2542 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เพิ่มบทบาทหน้าที่ให้กับศูนย์บริหารศัตรูพืชโดยชีววิธี โดยให้เพิ่มงานด้านการส่งเสริมตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ ให้ศูนย์เป็นผู้รับผิดชอบและได้เปลี่ยนชื่อศูนย์เป็น "ศูนย์ส่งเสริมเกษตรชีวภาพและโรงเรียนเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดขอนแก่น" ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ 473/2942 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2542

ปี พ.ศ.2544 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการเปลี่ยนชื่อศูนย์เป็น "ศูนย์บริหารศัตรูพืชโดยชีวภาพ ขอนแก่น" ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ 1022/2544 ลงวันที่ 28 กันยายน 2544

ปี พ.ศ.2545 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบบริหารราชการอีกครั้ง ตามนโยบายของรัฐบาล โดยปรับเปลี่ยนทั้งกรมส่งเสริมการเกษตร และประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา แบ่ง ส่วนราชการ พ.ศ.2545 ได้เปลี่ยนชื่อศูนย์ เป็น "ศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดขอนแก่น" และได้ยุบศูนย์ป้องกัน และกำจัดศัตรูอ้อยที่ 5 จังหวัดอุดรธานี รวมให้เป็นศูนย์ฯ สาขา ของศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดขอนแก่นด้วย มีบทบาทหน้าที่ด้านการบริหารศัตรูพืชภายใต้การดูแลของสำนักส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรเขตที่ 4 จังหวัด ขอนแก่น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปี พ.ศ.2557 กรมส่งเสริมการเกษตร มีคำสั่งปรับปรุงโครงสร้างและแบ่งงานภายในพื้นที่รับผิดชอบ ของศูนย์ปฏิบัติการ ได้เปลี่ยนชื่อศูนย์เป็น “ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัด ขอนแก่น”ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ 429/2557 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2557

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่เลขที่ 193 หมู่ 12 ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น บนเนื้อที่ 20 ไร่ 1 งาน 19 ตารางวา

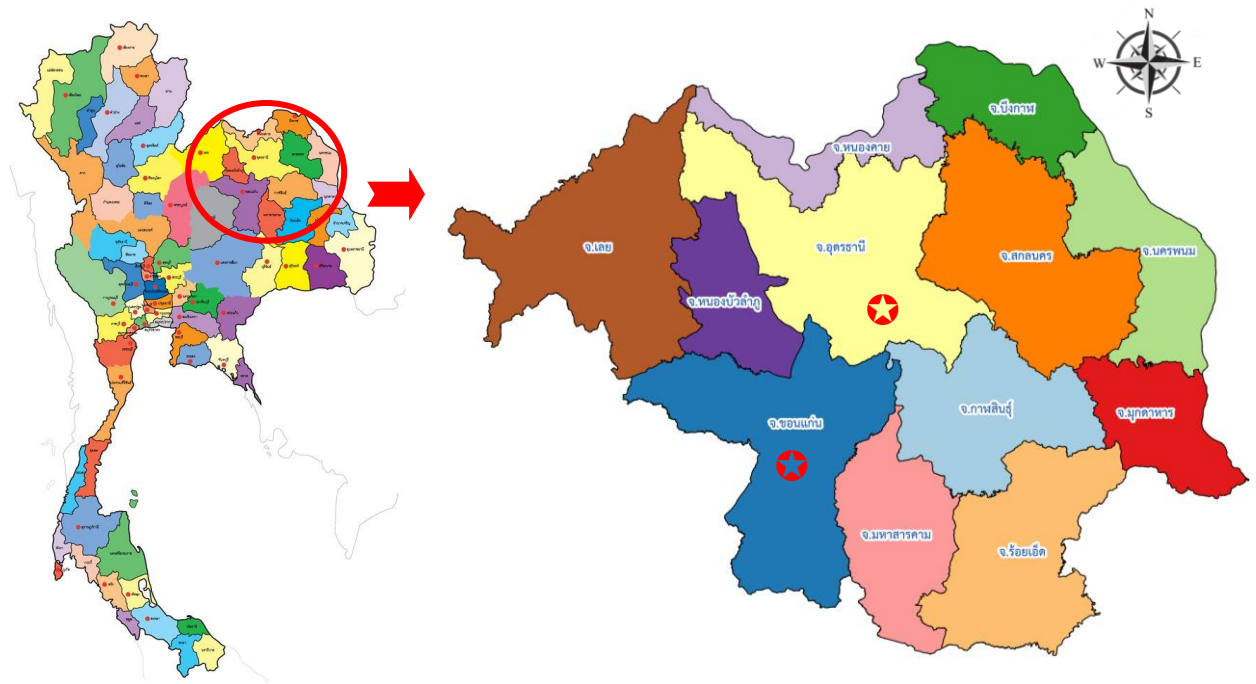
ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น (สาขาจังหวัดอุดรธานี) ตั้งอยู่ เลขที่ 110 หมู่ 3 ถนนมิตรภาพ ตำบลปะโค อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ 29 ไร่ 1 งาน 54 ตาราง วา อยู่ห่างจากตัวเมืองอุดรธานี 47 กิโลเมตร

หน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช

1. ศึกษา ทดสอบ ประยุกต์และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานให้เหมาะสม กับพื้นที่
2. ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
3. ดำเนินการผลิตขยายปัจจัยการควบคุมศัตรูพืช
4. ให้บริการและสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย แจ้งเตือนภัยการระบาดและให้คำแนะนำ การจัดการศัตรูพืช
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

พื้นที่รับผิดชอบ

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่รับผิดชอบเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม มหาสารคาม บึงกาฬ มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองบัวลำภู หนองคาย และอุดรธานี

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีด้านอารักขาพืช อย่างมีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1. ศึกษา ทดสอบ ประยุกต์และพัฒนาการใช้เทคโนโลยี การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
2. ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
3. ผลิตขยาย สนับสนุนปัจจัยการควบคุมศัตรูพืช
4. ให้บริการการตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้คำแนะนำการจัดการศัตรูพืช
5. พยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ พัฒนาขีดความสามารถด้านการจัดการศัตรูพืช

เป้าประสงค์ 1. เจ้าหน้าที่ ศทอ./ศูนย์ฯสหวิชา/จนท.อารักขาพืชจังหวัด มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศัตรูพืช

2. มีองค์ความรู้/เทคโนโลยีที่เหมาะสมและพร้อมนำไปใช้ตามสถานการณ์ศัตรูพืชยุทธศาสตร์
 ใฝ่ระวังและเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช

เป้าประสงค์ 1. มีการสำรวจ การรายงาน การจัดเก็บข้อมูลและเครือข่ายข้อมูล

2. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยด้านการจัดการศัตรูพืช

ยุทธศาสตร์ ผลิตขยายปัจจัยในการควบคุมศัตรูพืช

เป้าประสงค์ 1. ผลิตขยายปัจจัยในการควบคุมศัตรูพืชที่มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ สนับสนุนการให้บริการการจัดการศัตรูพืช

เป้าประสงค์ 1. การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านอารักขาพืช ระหว่าง ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช กับภาคีเครือข่ายและเกษตรกร

บุคลากร

ข้าราชการ 8 คน

1. นายณพวิชญ์ คำชะ	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ
2. นางสาวปิยะวรรณ เผ่าพันธุ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3. นางสาวเจิมขวัญ วรยศ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
4. นายชิวิน ไชยศรี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
5. นางสาวดารุณีย์ เพิ่มอุดมวัฒนา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
6. นายเฉลิมชนม์ โคตรทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
7. นางสาวทิพย์วรรณ มูลตรีภักดี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
8. นางสาวทศวรรณ ศรีวะอุไร	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ลูกจ้างประจำ 2 คน

1. นายเกียรติพงษ์ โคตรแสนลี	พนักงานรักษาความปลอดภัย
2. นายสมัย ไชยเกต	พนักงานทั่วไป

พนักงานราชการ 3 คน

1. นายภาคภูมิ ภูศรี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
2. นางสาวภาวิจิตร ชันผง	พนักงานธุรการ
3. นางสาวกนกวรรณ จันทวงษ์	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี

พนักงานจ้างเหมาบริการ 12 อัตรา

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายปวิชญ์ คำชะ

ผู้อำนวยการ

นางสาวปิยะวรรณ เผ่าพันธุ์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นายเดลินขันธ์ โทตรอง

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นางสาวจตุรณีย์ เพ็ญอุดมวัฒนา

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นางสาวเจนขวัญ วรรณยศ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นายชิวิน ไชยศรี

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นางสาวพิชญวรรณ นุลตรีภักดี

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นางสาวจตุรณ ศรีวะจุไร

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการ

นายภาคภูมิ กุศลศรี

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

นางสาวกรวิจิตร อิ่มทอง

เจ้าหน้าที่ธุรการ

นางสาวกนกวรรณ จันทองษ์

เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี

นายเกียรติพงษ์ ไครตแสนลี

พนักงานรักษาความปลอดภัย

นายสมชัย ไชยเดช

พนักงานทั่วไป

งานตามยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร

- ✧ โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ✧ โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในปีงบประมาณ 2568 ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในการดำเนินงานจาก 2 แผนงานหลักๆ ได้แก่

1. แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

2. แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ซึ่งศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานดังกล่าวเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว และสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

แผนงาน ยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช

1.1 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายสนับสนุนการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

1.1.1 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายสนับสนุนให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และเกษตรกร เพื่อการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

1.2 ผลิตชีวภัณฑ์ชนิดพร้อมใช้ สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร

1.2.1) ผลิตขยายเชื้อราปฏิปักษ์พร้อมใช้

1.2.2) ผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวห้ำ

1.2.3) ผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวเบียน

1.2.4) ผลิตสารสกัดธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช

1.3 ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์

1.3.1) ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ที่ผลิตโดย ศจช.

1.4 สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานคลินิกพืช

1.4.1) สนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืช

2. ติดตาม ประเมิน และรองรับการเผชิญเหตุสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช

2.1 สนับสนุนการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืช

3. สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย

3.1 ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการสุขภาพพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่ และเหมาะสมกับการปฏิบัติของเกษตรกร (appropriate technology)

โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช

1.1 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายสนับสนุนการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

1.1.1) ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายสนับสนุนให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน(ศจช.) และเกษตรกร เพื่อการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการผลิตขยายหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายให้แก่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และเกษตรกร เพื่อจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

เป้าหมาย ผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยาย รวม 4,707 ขวด แบ่งเป็นผลิตขยายหัวเชื้อ 3 ชนิด ได้แก่ หัวเชื้อราไตรโคเดอร์มา 3,107 ขวด หัวเชื้อราบิวเวอเรีย 900 ขวด และหัวเชื้อราเมตาไรเซียม 700 ขวด

ผลการดำเนินงาน ผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยาย รวม 959 ขวด แบ่งเป็นผลิตขยายหัวเชื้อ 3 ชนิด ได้แก่ หัวเชื้อราไตรโคเดอร์มา 2,707 ขวด หัวเชื้อราบิวเวอเรีย 1,039 ขวด และหัวเชื้อราเมตาไรเซียม 817 ขวด แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปริมาณ และชนิดเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายที่ผลิตให้แก่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และเกษตรกร เพื่อจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

จังหวัด	เป้าหมาย ดำเนินงาน (กลุ่ม)	ชนิดหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ขวด)			
		ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม	รวม
1.กาฬสินธุ์	36	213	155	140	508
2.ขอนแก่น	52	363	229	106	698
3.นครพนม	24	92	50	50	192
4.บึงกาฬ	16	230	12	68	310
5.มุกดาหาร	14	156	139	61	356
6.มหาสารคาม	26	152	28	28	208
7.ร้อยเอ็ด	40	259	33	33	325
8.เลย	28	270	135	75	480
9.สกลนคร	36	269	97	90	456
10.หนองคาย	18	108	40	46	194

ตารางที่ 1 ปริมาณ และชนิดเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายที่ผลิตให้แก่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และเกษตรกร เพื่อจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	เป้าหมาย ดำเนินงาน (กลุ่ม)	ชนิดหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ขวด)			
		ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม	รวม
11.หนองบัวลำภู	12	100	40	40	180
12.อุดรธานี	40	493	80	80	653
13.นครราชสีมา	0	2	1	0	3
รวม	342	2,705	1,038	817	4,560

หมายเหตุ : จังหวัดนครราชสีมา ไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ผลิตชีวภัณฑ์ชนิดพร้อมใช้ สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร

1.2.1) ผลิตขยายเชื้อราปฏิปักษ์พร้อมใช้ (6,355 กิโลกรัม)

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชพร้อมใช้และนำไปใช้ในการจัดการศัตรูพืชในพื้นที่

เป้าหมาย ผลิตและสนับสนุนเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช รวม 6,355 กิโลกรัม แบ่งเป็นผลิตขยายเชื้อรา 3 ชนิด ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา 4,755 กิโลกรัม เชื้อราบิวเวอเรีย 800 กิโลกรัม และเชื้อราเมตาไรเซียม 800 กิโลกรัม

ผลการดำเนินงาน ผลิตและสนับสนุนเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช รวม 5,262.25 กิโลกรัม แบ่งเป็นเชื้อรา 3 ชนิด ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา 3,550.50 กิโลกรัม เชื้อราบิวเวอเรีย 991.25 กิโลกรัม และเชื้อราเมตาไรเซียม 720.5 กิโลกรัม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปริมาณ และชนิดเชื้อราปฏิปักษ์พร้อมใช้ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร

จังหวัด	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ (กิโลกรัม)			
	ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม	รวม
1.กาฬสินธุ์	131.5	162.5	118	412
2.ขอนแก่น	727.75	213	98.75	1039.5
3.นครพนม	300	60	10	370
4.บึงกาฬ	270	75	75	420
5.มหาสารคาม	491.25	106.25	55.25	652.75
6.มุกดาหาร	160	70	70	300

ตารางที่ 2 ปริมาณ และชนิดเชื้อราปฏิชีวนะพร้อมใช้ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการ
เกษตรกร (ต่อ)

จังหวัด	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ (กิโลกรัม)			
	ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม	รวม
7.ร้อยเอ็ด	243	83	80	406
8.เลย	188	77	40	305
9.สกลนคร	190	60	40	290
10.หนองคาย	362	65.5	110.5	538
11.หนองบัวลำภู	30	0	0	30
12.อุดรธานี	456	18	21	495
13.นครราชสีมา	1	1	0	2
14.ชัยภูมิ	0	0	2	2
รวม	3,550.50	991.25	720.5	5,262.25

หมายเหตุ : จังหวัดนครราชสีมา และชัยภูมิ ไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย

1.2.2) ผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวห้ำ

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวห้ำ ให้เกษตรกรเพื่อใช้ควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่

เป้าหมาย ผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวห้ำ ดังนี้ แมลงหางหนีบขาววงแหวน จำนวน 50,000 ตัว แมลงหางหนีบสีดำ จำนวน 5,000 ตัว แมลงข้างปีกใส จำนวน 40,000 ตัว มวนตัวห้ำ 10,000 ตัว

ผลการดำเนินงาน ผลิตและสนับสนุนแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวห้ำ ดังนี้ แมลงหางหนีบขาววงแหวน จำนวน 105,700 ตัว แมลงหางหนีบสีดำ จำนวน 5,230 ตัว แมลงข้างปีกใส จำนวน 113,000 ตัว มวนตัวห้ำ 14,660 ตัว แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ ๓ ปริมาณ และชนิดแมลงศัตรูธรรมชาติที่ผลิตให้แก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย

จังหวัด	แมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวห้ำ			
	แมลงหางหนีบ ขาววงแหวน (ตัว)	แมลงหางหนีบ สีดำ (ตัว)	แมลงข้างปีกใส (ตัว)	มวนตัวห้ำ (ตัว)
1.กาฬสินธุ์	15,500	100	8,000	2,360
2.ขอนแก่น	34,500	2,000	27,000	3,560
3.นครพนม	13,000	500	16,000	2,000
4.บึงกาฬ	-	-	-	200
5.มหาสารคาม	5,000	330	-	200
6.มุกดาหาร	3,000	550	20,000	1,000
7.ร้อยเอ็ด	3,000	300	-	-
8.เลย	2,000	300	12,000	800
9.สกลนคร	3,000	-	17,000	2,000
10.หนองคาย	-	-	-	-
11.หนองบัวลำภู	7,500	250	-	1,200
12.อุดรธานี	19,500	650	8,000	1,400
13.บุรีรัมย์	-	150	-	-
14.ชัยภูมิ	-	100	-	-
15.อุบลราชธานี	-	-	3,000	-
รวม	105,700	5,230	113,000	14,660

หมายเหตุ : จังหวัดชัยภูมิ และบุรีรัมย์ อุบลราชธานี สนับสนุนนอกพื้นที่รับผิดชอบ

1.2.3) ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวเบียน

เป้าหมาย แตนเบียนบราคอน จำนวน 38,400 ตัว, แตนเบียนโคทีเซีย จำนวน 37,000 ตัว, แตนเบียนไตรโคแกรมมา จำนวน 2,010 แผ่น, แตนเบียนอนาไกร๊ส จำนวน 26,400 ตัว และ ไข่เดือนฝอย กำจัดแมลงจำนวน 4,300 ล้านตัว

ผลการดำเนินงาน แตนเบียนบราคอน จำนวน 313,400 ตัว, แตนเบียนโคทีเซีย จำนวน 211,600 ตัว, แตนเบียนไตรโคแกรมมา จำนวน 16,370 แผ่น, แตนเบียนอนาไกร๊ส จำนวน 41,800 ตัว และ ไข่เดือนฝอยกำจัดแมลง จำนวน 6,300 ล้านตัว แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปริมาณ และชนิดแมลงศัตรูธรรมชาติที่ผลิตให้แก่ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และ การให้บริการเกษตรกร

จังหวัด	แมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวเบียน				
	แตนเบียนบราคอน (ตัว)	แตนเบียนโคทีเซีย (ตัว)	แตนเบียนเพ็ลยแป็ง ม้นลำปะหลังสีชมพู (ตัว)	ไข่เดือนฝอย กำจัดแมลง (ล้านตัว)	แตนเบียนไตรโคแกรมมา (แผ่น)
1.ภาพสินธุ์	75,400	22,000	1,200	-	850
2.ขอนแก่น	49,000	30,800	26,200	5,100	2,340
3.นครพนม	28,000		-	-	-
4.บึงกาฬ			-	-	-
5.มหาสารคาม	26,000	15,800	1,600	-	50
6.มุกดาหาร	3,200		-	-	-
7.ร้อยเอ็ด	12,400		-	-	-
8.เลย			-	-	4,550
9.สกลนคร	13,200	1,600	-	-	-
10.หนองคาย	5,400		-	-	-
11.หนองบัวลำภู	28,000		8,000	1,200	100
12.อุดรธานี	70,800	141,400	-	-	6,200
13.ศทอ.ขอนแก่น			3,800	-	1,140
14.ศทอ.นครราชสีมา			200	-	-
15.อุบลราชธานี			800	-	800
16.กาญจนบุรี	200				

ตารางที่ 4 ปริมาณ และชนิดแมลงศัตรูธรรมชาติที่ผลิตให้แก่ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และ การให้บริการเกษตรกร (ต่อ)

จังหวัด	แมลงศัตรูธรรมชาติ ชนิดตัวเบียน				
	แตนเบียน บราคอน (ตัว)	แตนเบียน โคทีเซีย (ตัว)	แตนเบียนเพ็ลยแป็ง มันสำปะหลังสีชมพู (ตัว)	ไส้เดือนฝอย กำจัดแมลง (ล้านตัว)	แตนเบียนไตร โคแกรมมา (แผ่น)
17.ชัยภูมิ	400		-	-	290
18.บุรีรัมย์	1,400				
19 นครราชสีมา			-	-	50
รวม	313,400	211,600	41,800	6,300	16,370

หมายเหตุ : ศทอ.ขอนแก่น และศทอ.นครราชสีมา นำมาใช้เพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์

จังหวัดกาญจนบุรี ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ อุบลราชธานี สนับสนุนนอกพื้นที่รับผิดชอบ

1.2.4) ผลิตสารสกัดธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการผลิตขยายสารสกัดธรรมชาติให้เกษตรกรเพื่อใช้ควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่

เป้าหมาย ผลิตและสนับสนุนสารสกัดธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช จำนวน 250 ลิตร

ผลการดำเนินงาน ผลิตและสนับสนุนสารสกัดธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช ผลิตได้ จำนวน 366 ลิตร สนับสนุนไปใช้ จำนวน 350 ลิตร แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปริมาณสารสกัดสะเดา ที่ผลิตให้แก่ที่สนับสนุนลงพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาด และการให้บริการเกษตรกร

ชนิด / หน่วย	เป้าหมาย ทั้งปี	ผลิตสะสม	นำไปใช้สะสม	จังหวัด
สารสกัดสะเดา (ลิตร)	250	366	350	ขอนแก่น 30 มุกดาหาร 55 นครพนม 50 หนองคาย 30 สกลนคร 20 เลย 20 หนองบัวลำภู 55 ร้อยเอ็ด 20 อุดรธานี 30 กาฬสินธุ์ 40

1.3 ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์

1.3.1) ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ที่ผลิตโดย ศจช.

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ที่ผลิตโดยศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน รายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันมีการใช้ชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีกันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้มีผู้ผลิตชีวภัณฑ์ขายกันอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นยังมีการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตชีวภัณฑ์เพื่อใช้เอง โดยมีแหล่งความรู้ในการผลิตและการใช้ชีวภัณฑ์หลากหลายรูปแบบผลิตภัณฑ์รวมถึงคำแนะนำการใช้ เกษตรกรต่างเลือกซื้อ เลือกวิธีผลิต และเลือกใช้ชีวภัณฑ์ที่แตกต่างกันตามความเชื่อและความสะดวก ทำให้การใช้ชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชให้ผลแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพมากบ้างน้อยบ้าง หรือไม่มีบ้าง ทำให้เกษตรกรเกิดความสับสน ไม่มั่นใจ ในประสิทธิภาพของการใช้ชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช

กรมส่งเสริมการเกษตรโดยให้ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรม ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยายได้แก่ ไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย และเมตาไรเซียม ให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และเกษตรกรเพื่อนำไปผลิตขยาย

เชื้อสด และจัดการศัตรูพืชในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเพื่อยกระดับการผลิตชีวภัณฑ์ให้ได้คุณภาพตรงตามมาตรฐาน ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น จึงดำเนินการติดตามเพื่อตรวจประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ที่ผลิตโดยศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ให้ได้ชีวภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพในการควบคุมศัตรูพืช

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ที่ผลิตขยายโดยศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
2. เพื่อยกระดับการผลิตขยายชีวภัณฑ์ให้ได้คุณภาพตรงตามมาตรฐาน และสามารถนำไปควบคุมศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

เป้าหมาย ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ที่ผลิตขยายโดยศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในจังหวัดที่รับผิดชอบอย่างน้อย 1 ศจช. ต่อจังหวัด

พื้นที่ดำเนินการ 12 จังหวัด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น บึงกาฬ นครพนม มหาสารคาม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี

ระยะเวลาดำเนินการ

เมษายน - กันยายน 2568

วิธีการดำเนินการ

1. วางแผนการตรวจประเมินชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ในพื้นที่รับผิดชอบ
2. ประสานสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ/ศจช. ดำเนินการตรวจประเมินชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และตามแผนที่วางไว้
3. รายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์และให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพ (กรณีไม่ผ่านประเมิน) ให้จังหวัดทราบ
4. รายงานสรุปผลการดำเนินการตรวจประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ ปัญหา (กรณีตรวจพบชีวภัณฑ์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน) และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพ

ผลการดำเนินการ

- 1) สถานที่ดำเนินการ และจำนวนศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

สุ่มตรวจคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ พื้นที่รับผิดชอบ 12 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวมทั้งสิ้น 155 ตัวอย่าง โดยสุ่มจากศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน จำนวน 146 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร จำนวน 3 ศูนย์ กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตร จำนวน 3 ศูนย์ และสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน 3 ศูนย์ แสดงดังตารางที่ 1

2) การตรวจสอบเชื้อเบื้องต้น (ตรวจทั่วไปด้วยตาเปล่า)

การตรวจสอบเชื้อเบื้องต้นของชีวภัณฑ์ พบว่า ตัวอย่างถุงชีวภัณฑ์ทั้ง 155 ถุงตัวอย่าง มีการผลิตขยายเป็นเชื้อจุลินทรีย์ปฏิปักษ์พร้อมใช้ ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา จำนวน 121 ถุง วัสดุที่ใช้ในการผลิตขยาย ได้แก่ ข้าวสารเจ้า จำนวน 108 ถุง และข้าวเปลือกข้าวสาร จำนวน 13 ตัวอย่าง สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ ตรงตามชนิด คือ เป็นผงฟุ้งสีขาว ไม่มีสีอื่นปน

เชื้อราบิวเวอเรีย จำนวน 15 ถุง และเชื้อราเมตาไรเซียม จำนวน 19 ถุง วัสดุที่ใช้ในการผลิตขยายเชื้อราบิวเวอเรียและเชื้อราเมตาไรเซียม ใช้ข้าวสารเจ้าในการผลิตขยาย แสดงดังตารางที่ 2

3) การตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์

การตรวจสอบลักษณะสปอร์เชื้อจุลินทรีย์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร) ด้วยกล้องจุลทรรศน์ที่ห้องปฏิบัติการของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น พบว่า

ถุงเชื้อราไตรโคเดอร์มา จำนวน 121 ถุง มีลักษณะสปอร์ตรงตามชนิด คือ กลม สี สีขาวอ่อน

ถุงเชื้อราบิวเวอเรีย จำนวน 15 ถุง มีลักษณะสปอร์ตรงตามชนิด จำนวน 1 ถุง คือ กลม สี สีขาว

และถุงเชื้อราเมตาไรเซียม จำนวน 19 ถุง ไม่มีลักษณะตรงตามชนิดของเชื้อราเมตาไรเซียม

แสดงผลดังตารางที่ 2

4) องค์ประกอบภายนอกอื่นๆ

ลักษณะบรรจุภัณฑ์เชื้อจุลินทรีย์ปฏิปักษ์พร้อมใช้ทั้ง 155 ถุงตัวอย่าง มีลักษณะปิดมิดชิด ไม่มีรอยฉีกขาด หรือรูรั่ว โดยมีเพียง 18 ถุง ที่มีฉลากคำแนะนำในการใช้ป้องกันกำจัดศัตรูพืช ส่วนถุงเชื้อจุลินทรีย์ปฏิปักษ์พร้อมอื่นๆ มีเพียงการระบุ วัน เดือน ปี ที่ ผลิต และส่วนน้อยที่มีการระบุชื่อชนิดเชื้อจุลินทรีย์ แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ ๑ รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน จำนวนชนิดเชื้อจุลินทรีย์ และจำนวนถุงเชื้อที่ได้รับประเมินคุณภาพ

จังหวัด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบล/หน่วยงาน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ (ถุง)		
		ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม
กาฬสินธุ์	1.1 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลโนนศิลาเลิง	3	3	3
	1.2 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลโนนศิลาเลิง	3	3	3
ขอนแก่น	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลไชยสอ	3	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลดินดำ	3	-	-
	3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบัวใหญ่	3	-	-
	4. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบ้านโคก	3	-	-
	5. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านยานางโนนแต่	3	-	-

ตารางที่ ๑ รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน จำนวนชนิดเชื้อจุลินทรีย์ และจำนวนถุงเชื้อที่ได้รับประเมินคุณภาพ (ต่อ)

จังหวัด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบล/หน่วยงาน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ (ถุง)		
		ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม
นครพนม	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองย่างชั้น	1	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลท่าจำปา	3	3	3
	3.1 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองเทาใหญ่	3	-	-
	3.2 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองเทาใหญ่	3	-	-
บึงกาฬ	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลดงบัง	2	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลปงไฮ	3	-	-
	3.1 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบึงกาฬ	3	-	3
	3.2 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบึงกาฬ	4	4	4
	4.1 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบึงโขงหลง	4	2	-
	4.2 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบึงโขงหลง	3	-	3
มหาสารคาม	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านคำลา	3	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านหนองบัว	3	-	-
มุกดาหาร	1. กลุ่มอารักขาพืช	3	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลดงเย็น	2	-	-
	3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบ้านซ่ง	5	-	-
	4. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลชะโนด	2	-	-
	5. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองสูงใต้	2	-	-
	6. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองบัว	2	-	-
	7. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเหล่าหมี	4	-	-
	8. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลนาอุดม	2	-	-

ตารางที่ ๑ รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน จำนวนชนิดเชื้อจุลินทรีย์ และจำนวนถุงเชื้อที่ได้รับประเมินคุณภาพ (ต่อ)

จังหวัด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบล/หน่วยงาน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ (ถุง)		
		ไตรโคเดอร์มา	บิวเวอเรีย	เมตาไรเซียม
ร้อยเอ็ด	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนหมู่ 12 ตำบลบึงเกลือ	2	-	-
เลย	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเสี้ยว	3	-	-
สกลนคร	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลกุดเรือคำ	3	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลนาซอ	3	-	-
	3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลนิคมน้ำอูน	3	-	-
	4. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลวานรนิวาส	3	-	-
หนองคาย	1. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านดงบัง	3	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลวังหลวง	3	-	-
	3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลโพหนอง	3	-	-
	4. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านเกษตรผลหมู่ 10	3	-	-
หนองบัวลำภู	1. สำนักงานเกษตรอำเภอนาวัง	3	-	-
	2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเทพศิรี	3	-	-
	3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลวังปลาป้อม	3	-	-
อุดรธานี	1. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตรอำเภอหนองวัวซอ	3	-	-
	รวม	121	15	19

ตารางที่ 2 รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ วัสดุที่ใช้ผลิต ฉลากคำแนะนำ วันเดือนปีที่ผลิต ชื่อเชื้อจุลินทรีย์ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า) และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ต่อมิลลิลิตร

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์	วัสดุที่ใช้ผลิต	มีฉลากคำแนะนำในการใช้	วันเดือนปีที่ผลิต	ระบุชื่อเชื้อจุลินทรีย์	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (ภายใต้กล้องจุลทรรศน์)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์บนอาหารเลี้ยงเชื้อ	ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร)
จังหวัดกาฬสินธุ์									
1. ศจช.ตำบลโนนศิลาเลิง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.36×10^8
	บิวเวอเรีย	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ไม่ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	4.53×10^8
	เมตาไรเซียม	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ปนเปื้อน 1 ตรงชนิด 2	ไม่ตรงตามชนิด	1.92×10^8
2. ศจช.ตำบลโนนศิลาเลิง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.37×10^8
	บิวเวอเรีย	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	2.18×10^7
	เมตาไรเซียม	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.19×10^7
จังหวัดขอนแก่น									
1. ศจช.ตำบลไชยสอ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.19×10^7
2. ศจช.ตำบลดินดำ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.72×10^8
3. ศจช.ตำบลบัวใหญ่	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.03×10^8
4. ศจช.ตำบลบ้านโคก	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.64×10^8
5. ศจช.บ้านยานางโนนแต่	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.08×10^7

ตารางที่ 2 รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ วัสดุที่ใช้ผลิต ฉลากคำแนะนำ วันเดือนปีที่ผลิต ชื่อเชื้อจุลินทรีย์ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า) และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ต่อมิลลิลิตร (ต่อ)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์	วัสดุที่ใช้ผลิต	มีฉลากคำแนะนำในการใช้	วันเดือนปีที่ผลิต	ระบุชื่อเชื้อจุลินทรีย์	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (ภายใต้กล้องจุลทรรศน์)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์บนอาหารเลี้ยงเชื้อ	ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร)
จังหวัดนครพนม									
1. ศจช.ตำบลหนองย่างชั้น	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.48×10^8
2. ศจช.ตำบลท่าจำปา	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.74×10^8
	บิวเวอเรีย	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด 1	ตรงตามชนิด 1	ตรงตามชนิด 1	1.53×10^8
	เมตาไรเซียม	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่ตรงตามชนิด 2	ตรงตามชนิด 2	ไม่ตรงตามชนิด	2.38×10^7
3. ศจช.ตำบลหนองเทาใหญ่	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.55×10^7
4. ศจช.ตำบลหนองเทาใหญ่	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.41×10^8
จังหวัดบึงกาฬ									
1. ศจช.ตำบลดงบัง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.48×10^8
2. ศจช.ตำบลดงบัง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.62×10^8
3. ศจช.ตำบลบึงกาฬ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวเปลือก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.22×10^8
	เมตาไรเซียม	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	-

ตารางที่ 2 รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ วัสดุที่ใช้ผลิต ฉลากคำแนะนำ วันเดือนปีที่ผลิต ชื่อเชื้อจุลินทรีย์ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า) และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ต่อมิลลิลิตร (ต่อ)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์	วัสดุที่ใช้ผลิต	มีฉลากคำแนะนำในการใช้	วันเดือนปีที่ผลิต	ระบุชื่อเชื้อจุลินทรีย์	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (ภายใต้กล้องจุลทรรศน์)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์บนอาหารเลี้ยงเชื้อ	ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร)
จังหวัดบึงกาฬ (ต่อ)									
4. ศจช.ตำบลบึงกาฬ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวเปลือก	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.22×10^8
	บิวเวอเรีย	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	2.71×10^6
	เมตาไรเซียม	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	1.19×10^6
5. ศจช.ตำบลบึงโขงหลง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.0×10^7
	บิวเวอเรีย	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ไม่ตรงตามชนิด	-	-	-
6. ศจช.ตำบลบึงโขงหลง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.28×10^8
	เมตาไรเซียม	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	ไม่ตรงตามชนิด	-
จังหวัดมหาสารคาม									
1. ศจช.บ้านคำลา	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.48×10^8
2. ศจช.บ้านหนองบัว	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.0×10^8
จังหวัดมุกดาหาร									
1. กลุ่มอารักขาพืช	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.16×10^7
2. ศจช.ตำบลดงเย็น	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.10×10^8

ตารางที่ 2 รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ วัสดุที่ใช้ผลิต ฉลากคำแนะนำ วันเดือนปีที่ผลิต ชื่อเชื้อจุลินทรีย์ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า) และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ต่อมิลลิลิตร (ต่อ)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์	วัสดุที่ใช้ผลิต	มีฉลากคำแนะนำในการใช้	วันเดือนปีที่ผลิต	ระบุชื่อเชื้อจุลินทรีย์	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (ภายใต้กล้องจุลทรรศน์)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์บนอาหารเลี้ยงเชื้อ	ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร)
จังหวัดมุกดาหาร (ต่อ)									
3. ศจช.ตำบลบ้านซ่ง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.08×10^8
4. ศจช.ตำบลชะโนด	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.48×10^8
5. ศจช.ตำบลหนองสูงใต้	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.33×10^8
6. ศจช.ตำบลหนองบัว	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.34×10^8
7. ศจช.ตำบลเหล่าหมี	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.58×10^8
8. ศจช.ตำบลนาอุดม	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.66×10^8
จังหวัดร้อยเอ็ด									
1. ศจช.หมู่ 12 ตำบลบางเกลือ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.42×10^8
จังหวัดเลย									
1. ศจช.ตำบลเสี้ยว	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.23×10^7
จังหวัดสกลนคร									
1. ศจช.ตำบลกุดเรือคำ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.19×10^8
2. ศจช.ตำบลนาซอ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.18×10^8

ตารางที่ 2 รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ วัสดุที่ใช้ผลิต ฉลากคำแนะนำ วันเดือนปีที่ผลิต ชื่อเชื้อจุลินทรีย์ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า) และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ต่อมิลลิลิตร (ต่อ)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์	วัสดุที่ใช้ผลิต	มีฉลากคำแนะนำในการใช้	วันเดือนปีที่ผลิต	ระบุชื่อเชื้อจุลินทรีย์	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (ภายใต้กล้องจุลทรรศน์)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์บนอาหารเลี้ยงเชื้อ	ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร)
จังหวัดสกลนคร									
3. ศจช.ตำบลนิคมน้ำอูน	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวเปลือก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.53×10^8
4. ศจช.ตำบลวานรนิวาส	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.48×10^8
จังหวัดหนองคาย									
1. ศจช.บ้านดงบัง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.42×10^8
2. ศจช.ตำบลวังหลวง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	2.51×10^7
3. ศจช.ตำบลโพหนอง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.27×10^8
4. ศจช.บ้านเกษตรผล หมู่ 10	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.25×10^8
จังหวัดหนองบัวลำภู									
1. สนง.กษอ.นาวัง	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.80×10^8
2. ศจช. ตำบลเทพศิรี	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.46×10^8
3. ศจช. ตำบลวังปลาป้อม	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวเปลือก	มี	มี	มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.11×10^8

ตารางที่ 2 รายชื่อศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หน่วยงาน ชนิดเชื้อจุลินทรีย์ วัสดุที่ใช้ผลิต ฉลากคำแนะนำ วันเดือนปีที่ผลิต ชื่อเชื้อจุลินทรีย์ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า) และภายใต้กล้องจุลทรรศน์ และค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ต่อมิลลิลิตร (ต่อ)

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ชนิดเชื้อจุลินทรีย์	วัสดุที่ใช้ผลิต	มีฉลากคำแนะนำในการใช้	วันเดือนปีที่ผลิต	ระบุชื่อเชื้อจุลินทรีย์	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (มองด้วยตาเปล่า)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ (ภายใต้กล้องจุลทรรศน์)	สีและลักษณะกลุ่มสปอร์บนอาหารเลี้ยงเชื้อ	ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของสปอร์ (สปอร์ต่อมิลลิลิตร)
จังหวัดอุดรธานี									
1. ศพก.อำเภอหนองวัวซอ	ไตรโคเดอร์มา	ข้าวสารเจ้า	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	ตรงตามชนิด	1.25×10^8

หมายเหตุ สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ : เชื้อราไตรโคเดอร์มา เป็นผงฟุ้งสีขาว ไม่มีสีอื่นปน ลักษณะสปอร์ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ : กลม ใส สีเขียวอ่อน, เชื้อราบิวเวอเรีย เป็นผงฟุ้งคล้ายแป้งสีขาว ไม่มีสีอื่นปน ลักษณะสปอร์ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ : กลม ใส สีขาว และเชื้อราเมตาโรเซียม เป็นผงฟุ้งสีเขียวหม่น (เขียวขี้ม้า) ไม่มีสีอื่นปน ลักษณะสปอร์ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ : เชื้อราเมตาโรเซียม เป็นแท่ง ใส สีเขียวอ่อน

สรุปผลและคำแนะนำ

การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของชีวภัณฑ์ พื้นที่รับผิดชอบ 12 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวมทั้งสิ้น 155 ตัวอย่าง โดยสุ่มจากศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน 34 ศูนย์ จำนวน 146 ตัวอย่าง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร 1 ศูนย์ จำนวน 3 ตัวอย่าง กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 3 ตัวอย่าง และสำนักงานเกษตรอำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 3 ตัวอย่าง

การตรวจสอบเชื้อเบื้องต้นของชีวภัณฑ์ พบว่า ตัวอย่างชีวภัณฑ์ทั้ง 155 ตัวอย่าง มีการผลิตขยายเป็นเชื้อจุลินทรีย์ปฏิปักษ์พร้อมใช้ ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา โดยวัสดุที่ใช้ในการผลิตขยาย ได้แก่ ข้าวสารเจ้า และข้าวเปลือกข้าวสาร เชื้อราบิวเวอเรีย และเชื้อราเมตาไรเซียม วัสดุที่ใช้ในการผลิตขยาย คือ ข้าวสารเจ้า

สีและลักษณะกลุ่มของสปอร์ของชีวภัณฑ์ พบว่า ตัวอย่างเชื้อราไตรโคเดอร์มา สีและลักษณะกลุ่มสปอร์ตรงตามชนิด คือ เป็นผงฟุ้งสีขาว ไม่มีสีอื่นปน เชื้อราบิวเวอเรีย พบว่ามีเพียง 1 ตัวอย่าง ที่มีสีและลักษณะกลุ่มสปอร์ ตรงตามชนิด คือ เป็นผงฟุ้งคล้ายแป้งสีขาว ไม่มีสีอื่นปน ส่วนเชื้อราเมตาไรเซียม พบการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ชนิดอื่น แก๊วโดย เลือกใช้วัตถุดิบในการผลิตขยายเชื้อราฯ ที่ใหม่เสมอ และทำความสะอาดอุปกรณ์ บริเวณที่ผลิตขยายเชื้อราฯ เพื่อช่วยป้องกันการปะปนของเชื้อจุลินทรีย์ชนิดอื่น

ถุงบรรจุภัณฑ์ที่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน นิยมใช้ในการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์ คือ ถุงพลาสติกใส หนา 8x12 นิ้ว ซึ่งปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนผลิตขยายต่อถุง โดยเฉลี่ยมีปริมาณต่ำกว่ามาตรฐาน ที่ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชแนะนำ คือ 250 กรัมต่อถุง แก๊วโดย ควรมีการชั่งน้ำหนักถุงข้าวทุกครั้งในการผลิตขยาย หรือในการนำไปใช้ต้องคำนวณปริมาณน้ำให้พอเหมาะกับปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่มี

ถุงบรรจุชีวภัณฑ์ควรมีฉลากบ่งบอกชนิดของเชื้อจุลินทรีย์ พร้อมคำอธิบายถึงประโยชน์ของเชื้อฯ วิธีการนำไปใช้ และอัตราการใช้ที่เหมาะสม

การส่งตัวอย่างชีวภัณฑ์ เพื่อตรวจสอบปริมาณและคุณภาพและประสิทธิภาพ และตัวอย่าง ที่ส่งควรจัดส่งหลังจากที่ผลิตแล้ว ไม่เกิน 7 วัน

ภาพกิจกรรมการให้คำแนะนำการผลิตขยายชีวภัณฑ์แก่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ภาพกิจกรรมการให้คำแนะนำการผลิตขยายชีวภัณฑ์แก่ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ต่อ)

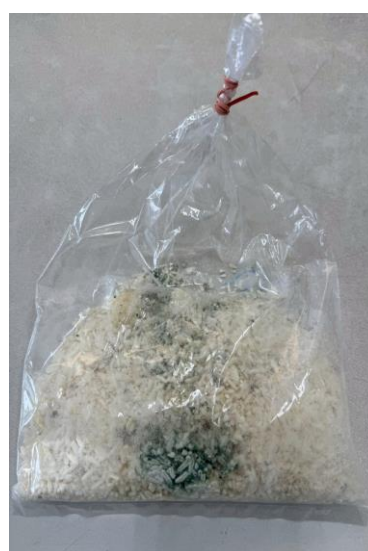

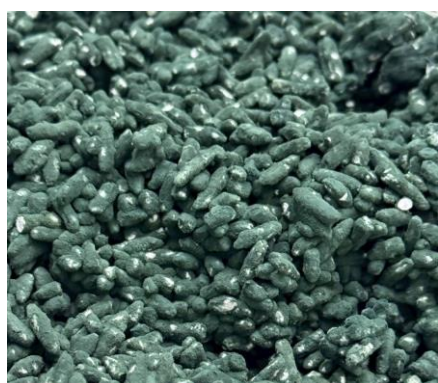
ภาพการประชุมคุณภาพและประสิทธิภาพชีวภัณฑ์

ลักษณะถุงชีวภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน

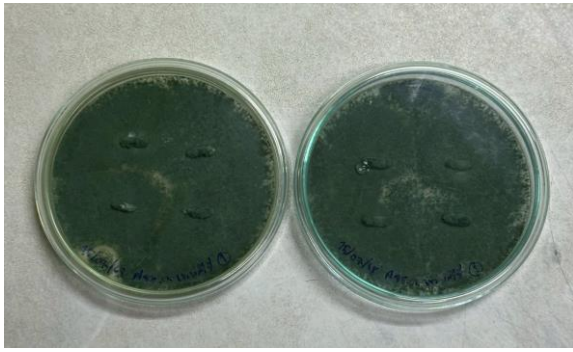
ลักษณะถุงชีวภัณฑ์ที่ปนเปื้อน

เชื้อราไตรโคเดอร์มาที่ผลิตโดยข้าวสารเจ้า

เชื้อราไตรโคเดอร์มาที่ผลิตโดยข้าวเปลือก

ลักษณะสปอร์เชื้อราไตรโคเดอร์มาบนอาหารเลี้ยงเชื้อ

ลักษณะการปนเปื้อนบนอาหารเลี้ยงเชื้อราบิวเวอเรีย

ตัวอย่างการปนเปื้อนของสปอร์เชื้อเมตาโรเซียม และเชื้อราไตรโคเดอร์มาเมื่อตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์

1.4 สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานคลินิกพืช

1.4.1) สนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืช

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืช รายละเอียดดังนี้

รายงานผลการปฏิบัติงานคลินิกพืช และผลการสนับสนุนการปฏิบัติงานหมอพืชชุมชน

1. กิจกรรม การให้บริการคลินิกพืช (ภายในที่ตั้ง/หน่วยบริการเคลื่อนที่)

เป้าหมาย เกษตรกรในพื้นที่ให้บริการ 12 จังหวัด

วัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นให้กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การแก้ไขปัญหาอาการผิดปกติ โดยยึดการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานที่มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับบริบทเกษตรกรและบริบทของพื้นที่

วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินงาน

1. หมอพืชรับตัวอย่างพืช/รูปถ่าย จากเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ
2. หมอพืชสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อประกอบการวินิจฉัย จากเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ
3. หมอพืชทำการวินิจฉัยอาการผิดปกติ
4. ทราบสาเหตุ : ดำเนินการให้คำแนะนำ / ไม่ยังทราบสาเหตุ : ทำการนัดหมายลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และเก็บตัวอย่างเพื่อส่งวินิจฉัยในห้องปฏิบัติการต่อไปหากไม่สามารถวินิจฉัยในพื้นที่ได้
5. ประเมินความพึงพอใจ /ติดตามผล

ผลการดำเนินงาน

1. เกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกพืช ณ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น จำนวน 81 ราย (ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึงวันที่ 1 กันยายน 2568)
2. เกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกพืช ณ จุดให้บริการคลินิกพืชเคลื่อนที่ จำนวน 399 ราย (ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึงวันที่ 1 กันยายน 2568)

งบประมาณ ไม่ใช้งบ / งบดำเนินงาน งบประมาณจากแหล่งอื่น ระบุ ชื่อ.....

2. กิจกรรม พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืชให้สามารถปฏิบัติงานหมอพืชเพื่อให้บริการคลินิกพืช

เป้าหมาย เจ้าหน้าที่อารักขาพืช ในพื้นที่รับผิดชอบ 12 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เจ้าหน้าที่อารักขาพืช สามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง และให้คำแนะนำการจัดการศัตรูพืชได้
2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่อารักขาพืช สามารถเก็บข้อมูล ภาพถ่าย และตัวอย่างเพื่อการวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้เจ้าหน้าที่อารักขาพืช สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับหมอพืชชุมชน และร่วมกันดำเนินการเปิดให้บริการคลินิกพืช

วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการวางแผน พิจารณาวิธีการอบรม และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้เข้ารับการอบรม โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ถูกต้องครบถ้วนตรงตามเนื้อหาที่ระบุในแต่ละรายวิชา ของหลักสูตรการอบรม ที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยกลุ่มอารักขาพืช คัดเลือกเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรม
3. สำนักงานเกษตรจังหวัด กำหนดวัน เวลา สถานที่ และนัดหมายวันอบรม
4. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ดำเนินการอบรมให้ความรู้ตามกระบวนการวินิจฉัยศัตรูพืช และการให้คำแนะนำ
5. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ดำเนินการประเมินความรู้ผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลังได้รับการอบรม

ผลการดำเนินงาน

1. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืช หลักสูตร หมอพืช ในวันที่ 26 มิถุนายน 2568 ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 26 ราย จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ
2. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืช หลักสูตร หมอพืช ในวันที่ 9 กรกฎาคม 2568 ณ ห้องประชุมศูนย์บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 18 ราย จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ
3. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืช หลักสูตร หมอพืช ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2568 ณ หอประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 20 ราย จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ

งบประมาณ ไม่ใช้งบ / งบดำเนินงาน งบประมาณจากแหล่งอื่น ระบุ ชื่อ.....

3. กิจกรรม พัฒนาศักยภาพหมอพืชชุมชนให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อให้บริการคลินิกพืช

เป้าหมาย หมอพืชชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ 12 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หมอพืชชุมชน สามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง และให้คำแนะนำการจัดการศัตรูพืชได้
2. เพื่อให้หมอพืชชุมชน สามารถเก็บข้อมูล ภาพถ่าย และตัวอย่างเพื่อการวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง

วิธีการ/ขั้นตอนดำเนินงาน

1. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการวางแผนการฝึกอบรม พิจารณาวิธีการอบรม และถ่ายทอดความรู้ให้แก่หมอพืชชุมชน โดยเน้นการทบทวนความรู้ ตามเนื้อหาที่ระบุในแต่ละรายวิชา ของหลักสูตรการอบรม ที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยกลุ่มอารักขาพืช กำหนดวัน เวลา สถานที่ และนัดหมายการฝึกอบรม
3. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้ โดยเน้นการทบทวนความรู้ตามกระบวนการวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น และการให้คำแนะนำ
4. สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการประเมินความรู้ผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลังหมอพืชชุมชน

ผลการดำเนินงาน

1. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด บึงกาฬ โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการฝึกอบรมหมอพืชชุมชน จำนวน 6 รุ่น รวมทั้งสิ้น 120 ราย
2. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด กาฬสินธุ์ โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการฝึกอบรมหมอพืชชุมชน จำนวน 1 รุ่น รวมทั้งสิ้น 72 ราย
3. ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จ.ขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด ร้อยเอ็ด โดยกลุ่มอารักขาพืช ดำเนินการฝึกอบรมหมอพืชชุมชน จำนวน 1 รุ่น รวมทั้งสิ้น 100 ราย

งบประมาณ ไม่ใช้งบ / งบดำเนินงาน งบประมาณจากแหล่งอื่น ระบุ ชื่อ.....

2. ติดตาม ประเมิน และรองรับการเผชิญเหตุสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช

2.1 สนับสนุนการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืช

ที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	สถานที่
1.	20 พฤศจิกายน 2567	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ศัตรูอ้อย จ.อุดรธานี	ต.ห้วยแก้งอ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี
2.	22 พฤศจิกายน 2567	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ศัตรูหนอน หัวดำมะพร้าว จ.มุกดาหาร	ต.โพนงาม อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร
3.	11 ธันวาคม 2567	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวโพด จ.กาฬสินธุ์	ต.โนนศิลา อ.ฆ้องชัย จ.กาฬสินธุ์
4.	17 มกราคม 2568	ติดตามการใช้ชีวภัณฑ์ เชื้อราไตรโคเดอร์มา มาและเชื้อราบิวเวอเรีย จ.ขอนแก่น	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตร อินทรีย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น
5.	20 มกราคม 2568	ลงพื้นที่เตรียมการศึกษาอัตราการใช้เห็ด เรืองแสงสตรีนรค์มในการควบคุมโรคราก ปมในเมล่อน จ.ขอนแก่น	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านป่าสัก ต.ดอนช้าง อ.เมือง จ.ขอนแก่น
6..	14 กุมภาพันธ์ 2568	ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ จ.ขอนแก่น	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตร อินทรีย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น
7..	19 กุมภาพันธ์ 2568	ติดตามสถานการณ์ศัตรูมะพร้าว จังหวัดมุกดาหาร	อำเภอกำชะอี และอำเภอนองสูง จ.มุกดาหาร
8.	17 มีนาคม 2568	ติดตามสถานการณ์ศัตรูมะพร้าว จังหวัดหนองคาย	อำเภอน้ำบ่อ จ.หนองคาย
9.	28 เมษายน 2568	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ศัตรูอินทผลัม จังหวัดเลย	อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเลย
10.	16 พฤษภาคม 2568	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์โรคใบด่างมัน สำปะหลัง จังหวัดขอนแก่น	อ.ภูพาน จ.ขอนแก่น
11.	19 มิถุนายน 2568	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของ ศัตรูพืชในแปลงสวน จังหวัดมุกดาหาร	แปลงสวนผสมผสาน อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร

ที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	สถานที่
12.	30 มิถุนายน 2568	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช (โรครากปมในพืชผัก) จังหวัดขอนแก่น	ต.ขามป้อม อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น
13.	1 กรกฎาคม 2568	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชมะพร้าว จังหวัดมุกดาหาร	ต.บ้านแก้ง อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร
40.	7 กรกฎาคม 2568	ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชในข้าว จังหวัดหนองบัวลำภู	ต.วังปลาป้อม อ.นาหวัง จ.หนองบัวลำภู
25.	14 สิงหาคม 2568	ลงพื้นที่ติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การระบาดของหนอนเจาะผลมะคาเดเมีย จังหวัดเลย	แปลงเกษตรกรกรบ้านโป่งกวาง หมู่ที่ 4 ตำบลปลาบ่า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย

3. สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย

3.1 ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการสุขภาพพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่ และเหมาะสมกับการปฏิบัติของเกษตรกร (appropriate technology)

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการสุขภาพพืชให้มีประสิทธิภาพในสภาพพื้นที่ และเหมาะสมกับการปฏิบัติของเกษตรกร (appropriate technology) จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

1. เรื่อง การศึกษาการใช้เห็ดเรืองแสงร่วมกับวัสดุปลูกเพื่อควบคุมโรครากปมของเมล่อน ในสภาพโรงเรือน

2. เรื่อง การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในข้าวโพดข้าวเหนียว

การศึกษการใช้เห็ดเรืองแสงสีริ้นร่วมกับวัสดุปลูกเพื่อควบคุมโรครากปมของเมล่อน ในสภาพโรงเรือนของเกษตรกรแปลงใหญ่เมล่อน ตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

บทนำ

โรครากปมที่มีสาเหตุจากไส้เดือนฝอยรากปม (*Meloidogyne* spp.) ก่อให้เกิดความเสียหายกับพืชทั้งในเขตหนาว และเขตร้อน Mayer et al. (1999) การจำแนกชนิดของไส้เดือนฝอยโดยศึกษารูปร่างลักษณะทางสัณฐานวิทยา พิจารณาจากรีวรอยย่นส่วนกัน (perineal pattern) ของตัวเต็มวัยเพศเมีย ส่วนใหญ่ตรวจพบ *M. incognita* มากกว่า *M. javanica* ในอัตราส่วน 8 : 2 ของต้นพืช 1 ต้น ลักษณะการเข้าทำลายตัวอ่อนระยะที่ 2 (J2) ของไส้เดือนฝอยรากปมเป็นระยะสำคัญที่ก่อให้เกิดพืชเป็นโรค โดยแทรกตัวเข้าไปอยู่ในรากดูดกินน้ำเลี้ยงจากพืช และมีการเจริญเติบโตด้วยวิธีลอกคราบจากตัวอ่อน ระยะที่ 2 เป็นตัวอ่อนระยะที่ 3 และเป็นตัวอ่อนระยะที่ 4 ตามลำดับจากนั้นพัฒนาไปเป็นตัวเต็มวัย (adult) มีทั้งเพศผู้ และเพศเมีย โดยพบว่าไส้เดือนฝอยรากปมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเป็นเพศเมียสูงกว่าเพศผู้สัดส่วน 4 : 1 ของจำนวนไส้เดือนฝอยรากปมที่เข้าทำลาย ซึ่งเพศเมียสามารถ สร้างกลุ่มไข่ (egg mass) ได้โดยไม่ต้องผสมพันธุ์กับเพศผู้เป็นการผสมพันธุ์แบบ parthenogenesis กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) กล่าวว่า โรครากปม (Root-knot Disease) จากไส้เดือนฝอย (*Meloidogyne* spp.) ไส้เดือนฝอย เป็นศัตรูพืชชนิดหนึ่งที่เกิดความเสียหายกับพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจทุกกลุ่ม เช่น พืชหัว พืชผัก ไม้ผล พืชเส้นใย ไม้ดอก ไม้ประดับ และ ธัญพืช เป็นต้น มีพืชอาศัยมากกว่า 2,000 ชนิด เช่น มันฝรั่ง พริก มะเขือเทศ ยาสูบ ชิง ฟร้ง ข้าว ฝ้าย เยอบีรา ฯลฯ โดยไส้เดือนฝอยระยะที่ 2 จะใช้อวัยวะที่เรียกว่า stylet แทงเข้ารากพืชและปล่อยเอ็นไซม์เพื่อทำลายเซลล์รากให้อ่อนนุ่ม จากนั้นตัวอ่อนไส้เดือนฝอยจะเข้าไปในรากพืชและดูดสารอาหารจากพืช ทำให้สรีรวิทยาของพืชผิดปกติ ไส้เดือนฝอยจะลอกคราบอีก 3 ครั้งแล้วเจริญเป็นตัวเต็มวัย โดยเพศเมียจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างมีลักษณะค่อนข้างกลมและสามารถออกไข่ได้ประมาณ 100-250 ฟองได้โดยไม่ต้องรับน้ำเชื้อจากเพศผู้ โดยวงจรชีวิตของไส้เดือนฝอยใช้เวลาประมาณ 25 วันขึ้นอยู่กับอุณหภูมิเป็นหลัก โดยอุณหภูมิสูงจะครบวงจรชีวิตเร็วขึ้น ลักษณะอาการของไส้เดือนฝอยรากปมการเข้าทำลายแบ่งเป็น 2 ส่วน 1. อาการของพืชที่อยู่ใต้ดิน (ราก, เหง้า, หัว) ทำให้เป็นปุ่มปม รากแขนงหรือรากฝอยสั้น การเกิดปมมีขนาดใหญ่เล็กไม่เท่ากัน 2. อาการของพืชส่วนเหนือดินลักษณะคล้ายการขาดธาตุอาหาร เนื่องจาก เมื่อไส้เดือนฝอยเข้าทำลายทำให้เกิดการขัดขวางการดูดซึมน้ำและการลำเลียงธาตุอาหาร ทำให้พืชต้นโทรม เหี่ยว แคระแกร็น ใบเหลืองมีขนาดเล็ก ซึ่งมีวิธีการป้องกันกำจัดไส้เดือนฝอยรากปมได้หลายวิธี ได้แก่ นำพืชที่เป็นโรคออกจากแปลงเผาทำลาย หรือ การกำจัดวัชพืชไถตากดินหรือใช้พลาสติกคลุมดินในฤดูร้อนการปลูกพืชที่สามารถลดอาการเกิดปมได้ เช่น ดาวเรือง ปอเทืองเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเพื่อเพิ่มศัตรูธรรมชาติของไส้เดือนฝอยการควบคุมโดยชีววิธี เช่น เชื้อราปฏิปักษ์ *Paecilomyces lilacinus* (Thom.) การใช้สารเคมี เช่น abamectin 1.8% EC อัตรา 30มล. / น้ำ 20 ลิตร, carbosulfan 20 % EC อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร และ fipronil 5% SC อัตรา 40 มล. / น้ำ 20 ลิตร และอีกวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพคือการใช้เชื้อเห็ดเรืองสีรินร์สมีในการป้องกันกำจัด

เห็ดเรืองแสงเป็นเห็ดที่พบเห็ดอยู่ทั่วไปในหลายประเทศทั่วโลก มักเจริญอยู่ในพื้นที่เฉพาะ เช่น พื้นที่ที่มีความชื้นสูง มีอาหารที่เหมาะสม อากาศที่ถ่ายเทได้ดี และมีแสงในเวลากลางวันที่ไม่ร้อนจนเกินไป

เห็ดเรืองแสงส่วนใหญ่ เป็นเห็ดที่อาศัยตามซากฟุ้งของพืชเป็นแหล่งอาหาร อาจเกิดอยู่ตามกิ่งไม้ กิ่งหวาย ต้นปาล์ม กิ่งหมาก ตอไม้ และท่อนไม้ที่เริ่มถูกย่อยสลาย หรือเจริญอยู่บนดินที่มีธาตุอาหารอยู่ข้างใต้บางครั้ง พบในป่า โปรงและทุ่งหญ้าในฤดูฝนแต่ส่วนใหญ่จะพบเห็ดเรืองแสงในพื้นที่ที่มีความชื้นสูงและเป็นป่าที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ยกเว้นบาง species ที่สามารถเจริญได้ ในพื้นที่ที่มีความชื้นระดับปานกลาง เช่น เห็ดนางรมเรืองแสง (*Lampteromyces japonicas*) และอุณหภูมิการเกิดดอกมักไม่เกิน 28 องศาเซลเซียส หรือ 82.4 องศาฟาเรนไฮต์ (Kirchmair et al., 1999; Kirchmair et al., 2002) จากการศึกษาและวิเคราะห์สูตรโครงสร้างของสารด้วยเทคนิคทางสเปกโทรสโกปี ร่วมกับทางศ.ดร. สมเดช เมธากุล และ ดร. รัศมี เหล็กพรหม ภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมีที่มีผลต่อการตายของตัวอ่อนระยะที่ 2 (J2) ของไส้เดือนฝอยรากปม ซึ่งเป็นระยะที่สำคัญที่ก่อให้เกิดพืชเป็นโรค คือ สาร aurisin A ซึ่งสารนี้ไปมีผลต่อระบบประสาทของไส้เดือนฝอยทำให้ไส้เดือนฝอยไม่สามารถเคลื่อนที่ และตายไปในที่สุด นอกจากนี้ในเส้นใยของเห็ดเรืองแสงยังมีสารออกฤทธิ์อื่นๆ เช่น nambinones A-D, 1-epi-nambinone, และ aurisin K เป็นต้น ซึ่งไปมีผลรวมในการยับยั้งการพักไข่และฆ่า ตัวอ่อนของไส้ เดือนฝอยรากปมได้ อีกด้วย วีรวัตร และวีระศักดิ์ (2554)

เกษตรกรแปลงใหญ่เมล็ดอ่อน ตำบลดอนช้าง อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นมีสมาชิก 58 คน โรงเรือนปลูกผัก 40 โรงเรือน ดำเนินกิจกรรมการเกษตรคือปลูกเมล็ดอ่อนและพืชผัก ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศที่มีอุณหภูมิที่สูงขึ้น มีโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดเพิ่มมากขึ้น เช่น ราน้ำค้าง ดัวงเต่าแตง ดัวงหมัดผัก โดยเฉพาะการระบาดของโรครากปมทำให้เมล็ดอ่อนไม่เจริญเติบโต ผลผลิตลดลง (ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลดอนช้าง, 2567) และในการเตรียมแปลงของเกษตรกร มักจะมีการนำกากตะกอนรีดจากโรงงานแปรรูปสุกรมาใช้เพื่อปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้ร่วนซุยและลดการใช้ปุ๋ยเคมี (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566) นอกจากนี้การนำของเสียกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ยังเป็นการปฏิบัติตามแนวทาง Circular Economy หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน แนวทางในการออกแบบกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ บริการ และรูปแบบธุรกิจที่สามารถผลักดันให้เกิดการเติบโตทางธุรกิจอย่างยั่งยืนได้ โดยการจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการหมุนเวียนของทรัพยากรหรือวัสดุกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งจะส่งผลให้ลดการเกิดของเสีย จนท้ายที่สุดนำไปสู่การไม่มีของเสียเกิดขึ้น (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2565) จากปัญหาดังกล่าวศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น จึงมีแนวคิดการศึกษาการใช้เห็ดเรืองแสงสิรินรัศมีร่วมกับวัสดุปลูกเพื่อควบคุมโรครากปมของเมล็ดอ่อนในสภาพโรงเรือน เพื่อให้สามารถใช้เห็ดเรืองแสงร่วมกับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรได้

วิธีการดำเนินงาน

1. วางแผนการทดลองแบบสุ่มบล็อกสมบูรณ์ Randomized Complete Block Design (RCBD)
2. จำนวน (replication) 3 ซ้ำ
3. จำนวนและชื่อสิ่งทดลอง (Treatment) มี 3 สิ่งทดลอง คือ

- กรรมวิธีที่ 1 ใช้ก้อนเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีรอกันหลุม 10 กรัมต่อหลุม
- กรรมวิธีที่ 2 ใช้ก้อนเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีผสมกับวัสดุปลูก รอกันหลุมอัตรา 10 กรัมหลุม
- กรรมวิธีที่ 3 ใช้ก้อนเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีผสมวัสดุปลูก หวานทั่วแปลงอัตรา 2 กิโลกรัมต่อแปลง
- กรรมวิธีที่ 4 ไม่ใส่เห็ดเรืองแสงและไม่ใส่วัสดุปลูก (ควบคุม)

การดำเนินงาน

1. เตรียมเชื้อเห็ดเรืองแสง โดยนำหัวเชื้อเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีที่ เจริญในขวดข้าวฟ่าง เขย่าให้ เมล็ดข้าวฟ่างร่วนออกจากกัน และเทเมล็ดข้าวฟ่าง ประมาณ 15-20 เมล็ด (ประมาณ 2 กรัม) ลงในก้อนซีลี้อยที่ผ่านการนึ่งฆ่าเชื้อ ปิดจุกสำลี ท่อกระดาษ และรัดด้วยหนังยาง นำไปเก็บในห้องที่ปลอดเชื้อ ที่อุณหภูมิห้อง ประมาณ 45 วัน เพื่อให้ เส้นใยเดินเต็ม
  2. เตรียมกากตะกอนรีดโรงงานแปรรูปสุกร โดยนำกากตะกอนรีดโรงงานมาตากแดดให้แห้ง ขยี้หรือทุบให้ละเอียด
  3. นำก้อนเชื้อเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีที่มีเส้นใยเดินเต็มก้อน ขยี้ หรือทุบให้เส้นใยแยกออกจากกัน เก็บใส่ ถุงพลาสติกที่สะอาด ปิดปากถุงพอหลวมๆ เพื่อให้มีออกซิเจนเพียงพอให้เส้นใยใหม่เจริญ โดยอัตราส่วน ปริมาณเชื้อเห็ดเรืองแสงต่อถุง 2:1 วางไว้ในอุณหภูมิห้อง 5 วัน นำไปใช้สำหรับรอกันหลุมก่อนปลูกตาม กรรมวิธีที่ 1 อัตรา 10 กรัมต่อหลุม
  4. นำก้อนเชื้อเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีที่มีเส้นใยเดินเต็มก้อน ขยี้ หรือทุบให้เส้นใยแยกออกจากกัน ผสมกากตะกอนโรงงานอัตรา ก้อนเห็ดเรืองแสง 1 กิโลกรัมต่อกากตะกอน 1 กิโลกรัม เก็บใส่ถุงพลาสติกที่สะอาด เติมน้ำ 500 มล. คลุกเคล้าให้เข้ากัน ปิดปากถุงพอหลวมๆ เพื่อให้มีออกซิเจนเพียงพอให้เส้นใยใหม่เจริญ โดยอัตราส่วนปริมาณวัสดุปลูกต่อถุง 2:1 วางไว้ในอุณหภูมิห้อง 5 วัน นำไปใช้สำหรับรอกันหลุมก่อน ปลูกตามกรรมวิธีที่ 2 อัตรา 10 กรัมต่อหลุม
  5. นำก้อนเชื้อเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีที่มีเส้นใยเดินเต็มก้อน ขยี้ หรือทุบให้เส้นใยแยกออกจากกัน ผสมกากตะกอนโรงงานอัตรา ก้อนเห็ดเรืองแสง 1 กิโลกรัมต่อกากตะกอน 1 กิโลกรัม เก็บใส่ถุงพลาสติกที่สะอาด เติมน้ำ 500 มล. คลุกเคล้าให้เข้ากัน ปิดปากถุงพอหลวมๆ เพื่อให้มีออกซิเจนเพียงพอให้เส้นใยใหม่เจริญ โดยอัตราส่วนปริมาณวัสดุปลูกต่อถุง 2:1 วางไว้ในอุณหภูมิห้อง 5 วัน นำไปใช้สำหรับหวานในแปลงก่อน ปลูกตามกรรมวิธีที่ 3 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อแปลง ซึ่งแปลงมีขนาด กว้าง x ยาว 60 x 1,000 เซนติเมตร
6. ทดสอบในสภาพโรงเรือน 3 โรงเรือน 3 ซ้ำ
7. ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาตามกรรมวิธีของเกษตรกร
  - เพาะเมล็ดต้นกล้าอายุ 15 วัน
  - หลังย้ายกล้า 7 วัน ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-16 อัตรา 5 กรัมต่อต้น
  - หลังย้ายกล้า 20 วัน ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 5 กรัมต่อต้น
  - หลังย้ายกล้า 24-30 วัน ทำการผสมเกสร

- หลังจากผสมเกสร ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 5 กรัมต่อต้น และอีก 7 วันใส่เพิ่มอีก 5 กรัมต่อต้น
- ฉีด แคลเซียมโบรอนทุก 7 วัน หลังย้ายกล้า
- หยุดการให้ปุ๋ย 10 วัน ก่อนเก็บเกี่ยว เมล่อนอายุการเก็บเกี่ยว 70-75 วัน
- สำรวจโรคและแมลงศัตรูพืชทุกสัปดาห์ ดำเนินการป้องกันกำจัด

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดบันทึกระหว่างทำการทดลอง ได้แก่

- บันทึกความสูงของต้นเมล่อน
- สุ่มประเมินความรุนแรงของโรครากปมเมื่อเมล่อน อายุ 30 วัน
- สุ่มประเมินความรุนแรงของโรครากปมหลังเก็บเกี่ยว

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยวิธี Analysis of Variance (ANOVA)

10. ขอบเขตการวิจัย

ผลิตรายชื่อยุทธศาสตร์ที่ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น และทดสอบในพื้นที่แปลงใหญ่เมล่อน บ้านป่าสังข์ หมู่ที่ 3 ตำบลดอนช้าง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษา

1. การศึกษาการเจริญเติบโตทางด้านความสูงและทรงพุ่มของเมล่อน

จากการทดสอบการใช้เห็ดเรืองแสงใน 4 กรรมวิธี ได้แก่ กรรมวิธีที่ 1 ใช้ก้อนเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมีรองกันหลุม 10 กรัมต่อหลุม กรรมวิธีที่ 2 ใช้ก้อนเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมีผสมกับวัสดุปลูกรองกันหลุมอัตรา 10 กรัมหลุม กรรมวิธีที่ 3 ใช้ก้อนเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมีผสมวัสดุปลูกหว่านทั่วแปลงอัตรา 2 กิโลกรัมต่อแปลง และกรรมวิธีที่ 4 ไม่ใส่เห็ดเรืองแสงและไม่ใส่วัสดุปลูก (ควบคุม) พบว่าความสูงของเมล่อนที่อายุ 15 วัน ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ โดยพบว่าการรองกันหลุมก่อนปลูกด้วยเห็ดเรืองแสง 10 กรัมมีความสูงมากที่สุด ตารางที่ 1 สำหรับความสูงของเมล่อนที่อายุ 30 วันพบว่ากรรมวิธีที่ 2 และ 3 มีสูงน้อยกว่ากรรมวิธีที่ 1 และ มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกรรมวิธีที่ 4 (ควบคุม) ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงความสูงของเมล่อนเฉลี่ยที่อายุ 15 วัน ($p < 0.05$)

กรรมวิธี (Treatment)	จำนวนต้นที่สุ่ม	ความสูงเฉลี่ย (ซม.)
T1	30	12.83 a
T2	30	11.67 a
T3	30	12.63 a
control	30	10.93 a

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลความกว้างของทรงพุ่มที่อายุ 15 วัน

กรรมวิธี (Treatment)	จำนวนต้นที่สุ่ม	ความสูงเฉลี่ย (ซม.)
T1	30	28.77 a
T2	30	27.40 a
T3	30	27.70 a
Control	30	26.87 a

ตารางที่ 3 แสดงความสูงของเมล็ดอ่อนเฉลี่ยที่อายุ 30 วัน ($p < 0.05$)

กรรมวิธี (Treatment)	จำนวนต้นที่สุ่ม	ความสูงเฉลี่ย (ซม.)
T1*	30	78.30 ab
T2*	30	68.20 a
T3*	30	69.03 a
Control*	30	83.63 b

*พบการระบาดของเพลี้ยไปในระดับที่รุนแรงทำให้ยอดของเมล็ดอ่อนชะงักการเจริญเติบโต

2. การศึกษาน้ำหนักผลผลิต

จากการทดสอบพบว่าน้ำหนักผลผลิตเฉลี่ยต่อผลของเมล็ดอ่อนไม่มีความแตกต่างทางสถิติโดยกรรมวิธีที่ 1 การรองกันหลุมด้วยเห็ดเรืองแสง 10 กรัมต่อหลุมมีน้ำหนักเฉลี่ยต่อผลมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงน้ำหนักของเมล็ดอ่อนเฉลี่ยต่อผล (กก.) ($p < 0.05$)

กรรมวิธี (Treatment)	จำนวนต้นที่สุ่ม	น้ำหนักเฉลี่ย/ผล (ซม.)
T1	30	1.62 a
T2	30	1.49 a
T3	30	1.52 a
control	30	1.57 a

3. การศึกษาความรุนแรงของการเกิดโรค

จากการทดสอบพบว่าเมื่อประเมินความรุนแรงของการเกิดโรคในแต่ละกรรมวิธีไม่พบการเกิดโรคในระบบรากของเมล็ดอ่อน ไม่พบการเกิดปมและเมื่อส่องด้วยกล้อง Stereo Microscope ไม่พบกลุ่มไข่ของไส้เดือนฝอยรากปม

ภาพที่ 1 แสดงตัวอย่างระบบรากในโรงเรือนที่ 3 ทุกกรรมวิธี

สรุปผลและวิจารณ์

การใช้เห็ดเรืองแสงร่วมกับวัสดุปลูก (กากตะกอนรีดโรงงาน) สามารถใช้ร่วมกันได้โดยไม่มีผลต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิต โดยการใช้รองกันหลุมหรือการหว่านเตรียมแปลงก่อนปลูก ส่วนผลการควบคุมไส้เดือนฝอยรากปมไม่ปรากฏความแตกต่างทางสถิติเนื่องจากในทุกกรรมวิธีไม่มีการเข้าทำลายของไส้เดือนฝอยรากปม อาจเป็นเพราะในพื้นที่ที่มีการใช้เห็ดเรืองแสงควบคุมโรครากปมมาก่อนหน้านี้ทำให้มีผลต่อปริมาณของไส้เดือนฝอย ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อไป

ภาพการสุ่มประเมินการเกิดโรคเมื่ออายุของเมล่อน ๓๐ วัน

การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในข้าวโพดข้าวเหนียว อำเภอเมืองชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์

Application of Phosphate-Solubilizing Biofertilizer to reduce costs and increase yields
in Glutinous Corn in Khong Chai district, Kalasin Province.

นายเฉลิมชนม์ โคตรทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น

Abstract

Study on the use of Phosphate- solubilizing Biofertilizer to reduce costs and increase yields in Glutinous Corn in Khong Chai District, Kalasin Province, by planning the experiment in a comparative design of 2 treatments with 5 replications: Treatment 1 involves using phosphate- solubilizing biofertilizer to coat corn seeds before planting (following the recommendations of the Department of Agriculture) together with applying chemical fertilizers according to soil analysis values, while Treatment 2 does not use phosphate-solubilizing biofertilizer to coat seeds before planting (following farmer practices) along with chemical fertilizers according to soil analysis values. It was found that the treatment using phosphate-solubilizing biofertilizer to coat corn seeds before planting, together with applying chemical fertilizers according to soil analysis values, resulted in better growth of corn both in terms of height and quality of yield compared to not using phosphate-solubilizing biofertilizer to coat seeds before planting. Additionally, it was found that the production returns were also of higher value.

บทคัดย่อ

การศึกษาคือการใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในข้าวโพดข้าวเหนียว อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวางแผนการทดลองรูปแบบการทดลองเป็นแบบเปรียบเทียบ 2 กรรมวิธี จำนวน 5 ซ้ำ คือ กรรมวิธีที่ 1 การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูก เกษตรกร 5 ราย (วิธีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร) ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และกรรมวิธีที่ 2 ไม่ได้ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดก่อนปลูก (ปฏิบัติตามวิธีเกษตรกร) + ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่ากรรมวิธีที่มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินทำให้ข้าวโพดมีการเจริญเติบโตที่ดีทั้งทางด้านความสูงและด้านคุณภาพผลผลิตซึ่งดีกว่าการไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดก่อนปลูก นอกจากนี้ยังพบว่าผลตอบแทนในการผลิตมีมูลค่าสูงกว่าอีกด้วย

วิธีการดำเนินงาน แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การทำแปลงทดสอบ

แผนการทดลอง กำหนดรูปแบบการทดลองเป็นแบบเปรียบเทียบ 2 Treatment จำนวน 5 ซ้ำ กรรมวิธีที่ 1 การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูก เกษตรกร 5 ราย (วิธีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร) + ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

กรรมวิธีที่ 2 ไม่ได้ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดก่อนปลูก (ปฏิบัติตามวิธีเกษตรกร) เกษตรกร 5 ราย + ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

2. วิธีการทดสอบ

1) ทำการทดลองในสภาพไร่

1.1) แปลงปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรจำนวน 5 ราย ในพื้นที่หมู่ที่ 7 ตำบลโนนศิลาเชิง อำเภอน้อยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2) พันธุ์ที่ใช้ในการศึกษา เป็นพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสมหวานชมพู บริษัท อีสท์ เวสต์ซีดี จำกัด (เมล็ดพันธุ์ตราครุฑแดง)

1.3) ปลูกระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2568

1.4) ระยะปลูก ระยะห่างหลุม 30 เซนติเมตร

1.5) อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ จำนวน 1.5 กิโลกรัมต่อไร่

1.6) การให้น้ำ ระบบปล่อยน้ำบาดาล/ใช้สายยางติดหัวบัวรดน้ำ

2) การปลูกและการดูแลรักษา

2.1) การเตรียมดิน ใช้รถไถติดเครื่องปั่น เพื่อย่อยดินให้แตกละเอียดไม่เป็นก้อนใหญ่ แล้วเตรียมหลุมปลูก

2.2) การปลูกโดยวิธีการหยอดเมล็ดในหลุมที่เตรียมไว้ โดยปลูกหลุมละ 3 เมล็ด จำนวน ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1.5 กก./ไร่ ใส่ปุ๋ยรองพื้น (ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน) และให้น้ำทันทีหลังปลูก

2.3) การถอนแยก เมื่อข้าวโพดอายุ 14 วัน ถอนแยกให้เหลือ 1-2 ต้นต่อหลุม

2.4) การใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 2 ข้าวโพดอายุ 25-30 วัน หลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 25-30 กิโลกรัมต่อไร่ โรยข้างต้นในขณะที่ดินมีความชื้นหรือ ให้น้ำตามหลังปลูก

2.5) การให้น้ำ โดยให้น้ำเป็นประจำทุกวัน

2.6) การจัดการโรคแมลง หากสำรวจพบโรคแมลง ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคแมลงตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

2.7) การจัดการวัชพืช โดยการถอนหญ้า

3) ตรวจวิเคราะห์ดิน จำนวน 2 ครั้ง ก่อนปลูก และหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต

3.1) ครั้งที่ 1 ก่อนปลูก โดยตรวจวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์พื้นฐาน : pH, ECe, OM, Avail. P, Exch. K, Ca, Mg ส่งตรวจวิเคราะห์ ณ ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

3.2) ครั้งที่ 2 หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยตรวจวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์พื้นฐาน : pH, LR, EC, OM, Available P K Ca, Mg ณ สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน 2003/61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 หรือสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 – 12

3 การบันทึกข้อมูล

การเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1) องค์ประกอบด้านการเจริญเติบโต เก็บข้อมูลองค์ประกอบของการเจริญเติบโตของข้าวโพดทั้งหมด 16 ต้น ในแต่ละแปลงทดลอง ดังนี้

1.1) ความสูงซึ่งบ่งชี้การเจริญเติบโตของข้าวโพดตามระยะการเจริญเติบโต ได้แก่
ระยะที่ 1 หลังการงอก อายุ 20 วันหลังปลูก

ระยะที่ 2 ก่อนออกดอก อายุประมาณ 40–45 วันหลังปลูก

โดยวัดความสูงของต้นข้าวโพดข้าวเหนียวจากระดับดินถึงปลายยอด (เซนติเมตร) โดยวัดความสูงตามระยะการเจริญเติบโต โดยการใช้ตลับเมตรในการวัด

2) องค์ประกอบด้านผลผลิต เก็บข้อมูลองค์ประกอบของผลผลิตของข้าวโพด ทั้งหมด 20 ต้น ในแต่ละแปลงทดลอง ดังนี้

2.1) น้ำหนักฝักสดของข้าวโพด

2.2) ความยาวของฝักข้าวโพด

2.3) เส้นรอบฝักข้าวโพด

2.4) คำนวณผลตอบแทนหลังหักค่าปุ๋ย

ผลตอบแทนหลังหักค่าปุ๋ย (บาท/ไร่) = มูลค่าของผลผลิต (บาท/ไร่) - มูลค่าปุ๋ย (บาท/ไร่)

หมายเหตุ: มูลค่าของผลผลิต = ราคาผลผลิต (บาท/กก.) X น้ำหนักผลผลิตเมล็ดที่ได้

(กก./ไร่)

มูลค่าปุ๋ย = ราคาปุ๋ย (บาท/กก.) X น้ำหนักปุ๋ยที่ใช้ (กก./ไร่)

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (ANOVA และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย Paired T-Test)

สรุปผล

ด้านการเจริญเติบโตของข้าวโพด พบว่าความสูงที่อายุ 20 วันหลังการงอก กรรมวิธีที่ 2 ที่ไม่ได้ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความสูงที่สุดเท่ากับ 49.2 เซนติเมตร แตกต่างกับกรรมวิธีที่ 1 ที่มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน แต่เมื่ออายุ 40 วัน พบว่าความสูงของทั้ง 2 กรรมวิธีไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 แสดงผลด้านการเจริญเติบโตของข้าวโพดที่อายุ 20 วัน (ภาพ ก=กรรมวิธีที่ 1, ข=กรรมวิธีที่ 2) และ ที่อายุ 40 วัน (ภาพ ค กรรมวิธีที่ 1 ด้านซ้ายมือ และกรรมวิธีที่ 2ด้านขวามือ)

ด้านผลผลิตข้าวโพดข้าวเหนียวแบบไม่เปลือกในกรรมวิธีที่ 1 การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้ผลผลิตสูงสุดเท่ากับ 79 กิโลกรัมต่อ 1 งาน หรือ 316 กิโลกรัมต่อไร่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีที่ 2 ไม่ได้ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดก่อนปลูก ร่วมกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ที่ให้ผลผลิตเท่ากับ 62 กิโลกรัมต่อ 1 งาน หรือ 216 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 1) (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงผลผลิตของข้าวโพดข้าวเหนียว ในทั้ง 2 กรรมวิธี (ก=กรรมวิธีที่ 1, ข=กรรมวิธีที่ 2)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยความสูงของต้นข้าวโพดที่อายุ 20 วัน และ 40 วัน หลังออก, ความยาวฝัก, เส้นรอบฝัก, น้ำหนักฝักสดของข้าวโพดข้าวเหนียว

กรรมวิธี	ความสูง (ซม.)		ความยาวฝัก (ซม.)	เส้นรอบฝัก (ซม.)	น้ำหนักฝักสด (กิโลกรัม/ไร่)
	20 วัน	40 วัน			
1 (ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูก + ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน)	43.95	88.55	27.4	19.4	316
2 (ไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูก + ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน)	49.2	89.25	25.8	18.4	216

ด้านผลตอบแทนรายได้ต่อ 1 รอบการผลิตข้าวโพดข้าวเหนียวต่อพื้นที่ 1 ไร่ พบว่า กรรมวิธีที่ 1 การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน มีต้นทุนการผลิตน้อยกว่าที่ 2,223 บาท และมีผลตอบแทนมากกว่าที่ 2,201 บาท ขณะที่กรรมวิธีที่ 2 ไม่ได้ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดก่อนปลูก ร่วมกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จะมีต้นทุนการผลิต 3,946.80 บาท และผลตอบแทนที่ได้เท่ากับ -922.80 บาท (ตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดของต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการผลิตต่อไร่

รายการ	ใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	ไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
ค่าเมล็ดพันธุ์	1,050	1,050
ค่าปุ๋ย	2,296.80	1,173
รวมต้นทุน	3,946.80	2,223

ตารางที่ 3 แสดงการคำนวณรายได้ในการผลิตต่อ 1 รอบการผลิตต่อไร่

รายการ	ใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	ไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	316	216
ราคาขายต่อกิโลกรัม (บาท)	14	14
รายได้ก่อนหักต้นทุน (บาท)	4,424	3,024
ต้นทุนต่อ 1 รอบ (บาท)	2,223	3,946.80
กำไร/ขาดทุน (-) (บาท)	2,201	-922.80

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. จากการทดลองปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวในอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ข้าวโพดมีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตที่ดีมากกว่าการไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

2. ด้านผลตอบแทนการผลิต พบว่าการใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการไม่ใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตคลุกเมล็ดข้าวโพดก่อนปลูกร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน อาจเป็นผลมาจากการใช้จุลินทรีย์ละลายฟอสเฟตที่ช่วยในการตรึงหรือนำพาฟอสเฟตในดินเข้าสู่รากพืชได้มากขึ้นทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้น และได้ผลตอบแทนสูงกว่า

3. ควรมีการศึกษาทดสอบการนำปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตกับข้าวโพดซ้ำอีกครั้งในฤดูปลูกอื่น

4. ควรมีการศึกษาทดสอบการนำปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตไปใช้กับการผลิตพืชชนิดอื่น ที่มีการใช้ปุ๋ยฟอสเฟตในช่วงการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต

ภาพประกอบการดำเนินการศึกษาดูงานทดสอบการใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
ในข้าวโพดข้าวเหนียว อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กิจกรรม ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการเปิดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ และร่วมออกหน่วยให้บริการในงาน โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการด้านการเกษตร ด้านวิชาการกับเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลได้รับการแก้ไขอย่างถาวร โดยเน้นที่เกษตรกรเข้าถึงได้ง่ายและได้รับความรู้ โดยศูนย์ฯ ได้ให้บริการคลินิกบริหารศัตรูพืช ตรวจวินิจฉัย ปรึกษาปัญหาศัตรูพืช พร้อมทั้ง สนับสนุนชีวภัณฑ์ ที่ใช้ควบคุมศัตรูพืช จำนวน 9 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 19 ธันวาคม 2567 นายณพวิชัย คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมเป็นเกียรติและออกหน่วยให้บริการในงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 1 ณ ท่าแพบ้านด่านยาว หมู่ที่ 8 ตำบลนาออก อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร โดยมีนายวรญาณ บุญณราช ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร เป็นประธานเป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 2 วันที่ 20 ธันวาคม 2567 นายณพวิชญ์ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมเป็นเกียรติและออกหน่วยให้บริการในงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 1 ณ ศาลาเอนกประสงค์หนองคู บ้านหนองเซียงซุย ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยมีนายศิริวัฒน์ พิณิจพานิชย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานเป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 3 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568 นายณพวิชญ์ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมเป็นเกียรติและออกหน่วยให้บริการในงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 2 ณ โรงเรียนสาวะถีพิทยาสรรพ์ ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีนายไกรสร กองฉลาด ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานเป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 4 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 นายณพวิษณุ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมเป็นเกียรติและออกหน่วยให้บริการในงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 2 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวใต้ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีนายสุรศักดิ์ อักษรกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นประธานเป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 5 วันที่ 21 พฤษภาคม 2568 นายณพวิษณุ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมออกหน่วยให้บริการในงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 3 ณ โรงเรียนโคกก่อพิทยาคม ตำบลโคกก่อ อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีนายณพสิทธิ์ อุดมสุวรรณกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม เป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 6 วันที่ 22 พฤษภาคม 2568 ศูนย์นวัตวิทย์ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมออกหน่วยให้บริการในงาน โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 3 ณ โรงเรียนบ้านโคกไม้งาม ตำบลศรีสุข อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น โดยมีนายศิริวัฒน์ พินิจพานิชย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 7 วันที่ 20 มิถุนายน 2568 นายนพวิทย์ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมออกหน่วยให้บริการในงาน โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 3 ณ โรงเรียนบ้านชะโนด 1 ตำบลชะโนด อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายวรญาณ บุญณราช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 100 คน

ครั้งที่ 8 วันที่ 22 กรกฎาคม 2568 นายณพวิชญ์ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมออกหน่วยให้บริการในงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 4 เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2568 ณ โรงเรียนทรายมูลพิทยาคม ตำบลพิมูล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีนายสนั่น พงษ์อักษร ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 200 คน

ครั้งที่ 9 วันที่ 29 กรกฎาคม 2568 นายณพวิชญ์ คำชะ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมออกหน่วยให้บริการในงาน โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสที่ 4 เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2568 ณ หอประชุมที่ว่ากรมอำเภอพล ตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น โดยมีโดยมีนายพันธ์เทพ เสาศิล รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานในพิธี มีเกษตรกรเข้าร่วมงานประมาณ 200 คน

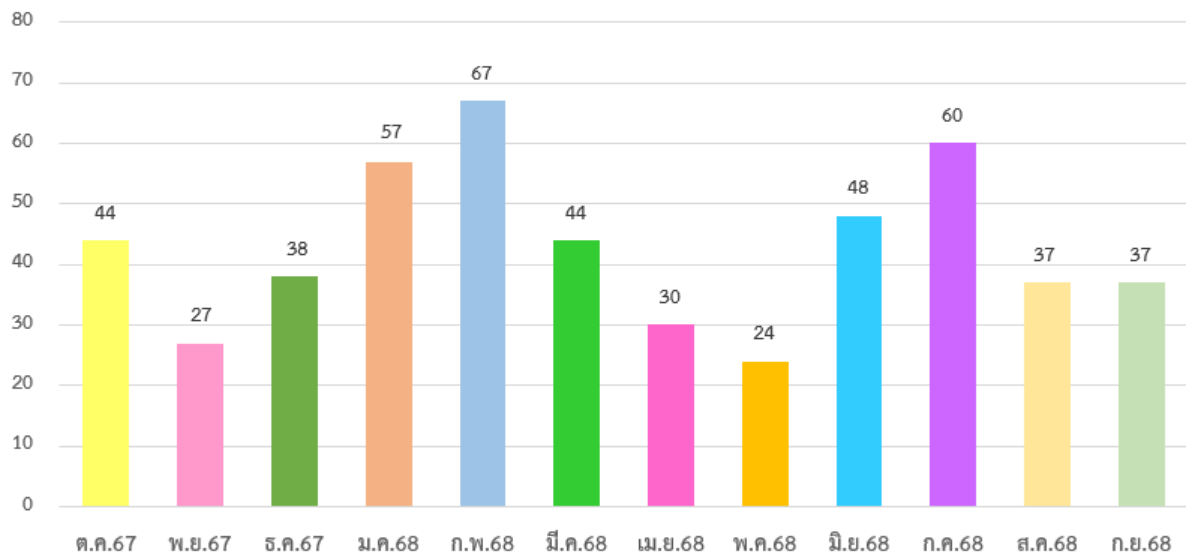
งานตามภารกิจ

- ✦ การตรวจวินิจฉัยศัตรูพืช
- ✦ การส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้
- ✦ งานพิธีต่างๆ
- ✦ การเข้าเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน
- ✦ การเข้าฝึกงาน
- ✦ การพัฒนาบุคลากร
- ✦ งานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
- ✦ งานเตือนภัยเฝ้าระวังศัตรูพืช และงานเตือนภัย
การระบาดศัตรูพืช

1. การให้บริการตรวจวินิจฉัยศัตรูพืช

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น ให้บริการตรวจวินิจฉัยศัตรูพืชแก่เกษตรกรที่มาใช้บริการพร้อมทั้งให้คำแนะนำและสนับสนุนเอกสารแผ่นพับ ศัตรูธรรมชาติ ชีวภัณฑ์ และพืชสมุนไพร ในการควบคุมศัตรูพืชแก่ผู้มารับบริการ จำนวน 513 ราย และเกษตรกรได้ทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีระดับความพึงพอใจ คือ พอใจมากที่สุด พอใจมาก พอใจปานกลาง พอใจน้อย และพอใจน้อยที่สุด ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการ ดังนี้

จำนวนเกษตรกรที่มาใช้บริการคลินิกพืช

2. การส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้

ภารกิจหนึ่งของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น คือ ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีควบคุมศัตรูพืช การอนุรักษ์และผลิตขยายชีวินทรีย์ที่มีประโยชน์ รวมทั้งพืชที่มีคุณสมบัติควบคุมศัตรูพืช แก่เจ้าหน้าที่/เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งในปีงบประมาณ 2568 ศูนย์ฯ ได้ส่งทีมวิทยากรออกถ่ายทอดความรู้ ตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

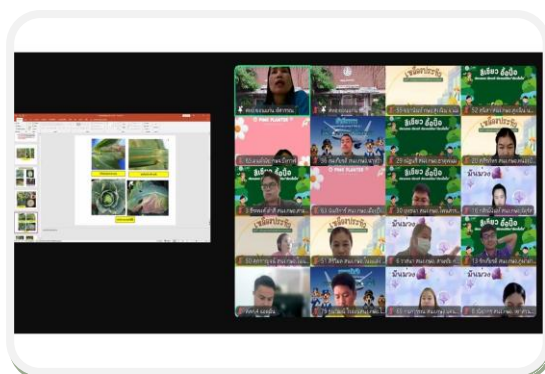
2.1 การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
1.	24 ธันวาคม 2567	เป็นวิทยากร การอบรมเกษตรกร ผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จังหวัดมุกดาหาร ผู้เข้าอบรม จำนวน 33 ราย	ณ ห้องประชุมสำนักงาน เกษตรจังหวัดมุกดาหาร
2.	25 ธันวาคม 2567	เป็นวิทยากรอบรมพัฒนาเกษตรกร ผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช เกษตรกรเจ้าของแปลงติดตามสถานการณ์ ศัตรูพืช จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้เข้าอบรม จำนวน 30 ราย	ณ ห้องประชุมสำนักงาน เกษตรจังหวัด หนองบัวลำภู
3.	27 ธันวาคม 2567	เป็นวิทยากร การอบรมเกษตรกร ผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เข้าอบรม จำนวน 58 ราย	ณ หอประชุมสำนักงาน เกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด
4.	8 มกราคม 2568	เป็นวิทยากร การอบรมเกษตรกร ผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จังหวัดขอนแก่น ผู้เข้าอบรม จำนวน 77 ราย	ณ ห้องประชุมสำนักงาน เกษตรจังหวัดขอนแก่น
5.	17 มกราคม 2568	เป็นวิทยากร การอบรมเกษตรกร ผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ ศัตรูพืช จ.กาฬสินธุ์ ผู้เข้าอบรม จำนวน 57 ราย	ณ ศูนย์บริการท่องเที่ยว เชิงเกษตร สำนักงาน เกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์
6.	23 มกราคม 2568	วิทยากรถ่ายทอดความรู้การส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพการผลิตมันสำปะหลังปลอดภัย ตาม มาตรฐาน GAP ตามโครงการพัฒนาเกษตรกร ปลอดภัยและเกษตรกรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน ผู้เข้าอบรม จำนวน 50 ราย	ณ กลุ่มแปลงใหญ่มัน สำปะหลัง บ้านหนอง แวง หมู่ที่ 21 ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
7.	25 มกราคม 2568	สาธิตการผลิตขยาย เห็นเรื่องแสงสีอินฟราเรดและการนำไปพร้อม สนับสนุนเกษตรกร ในงานวันเกษตรภาคอีสาน ประจำปี 2568	ณ อาคารนิทรรศการ จตุรมุข อุทยาน เทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8.	4 กุมภาพันธ์ 2568	ร่วมเป็นวิทยากรอบรมพัฒนาโรงเรียนเกษตรกร ด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย ผู้เข้าอบรม จำนวน 15 ราย	ณ ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน ต.ซ้องชัยพัฒนา อ.ซ้องชัย จ.กาฬสินธุ์
9.	6 กุมภาพันธ์ 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ โครงการส่งเสริม การจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร จ.กาฬสินธุ์	ณ ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน หมู่ที่ 5 ต.ดอน สมบูรณ์ อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์
10.	25-27 กุมภาพันธ์ 2568	วิทยากรอบรมการผลิตขยายและการใช้ชีว ภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ โครงการส่งเสริม การผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพการผลิตสินค้า เกษตรสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิต สินค้าเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผู้เข้า อบรม จำนวน 36 คน	ณ สำนักงานเกษตร จังหวัดนครพนม
11.	27 กุมภาพันธ์ 2568	วิทยากรอบรมการผลิตขยายและการใช้ชีว ภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ โครงการส่งเสริม การเกษตรและกลุ่มอาชีพตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ผู้เข้าอบรม จำนวน 36 คน	ณ หอประชุม อเนกประสงค์ เทศบาล ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น
12.	4 มีนาคม 2568	เป็นวิทยากร บรรยายถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การจัดการศัตรูหน่อไม้ฝรั่ง ให้กับ เครือข่าย เกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่ง ให้แก่เครือข่าย เกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่ง	หมู่ 8 ต.วังสาวบ อ.ภูพาน จ.ขอนแก่น
13.	11 มีนาคม 2568	ร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย หัวข้อ “การจัดการ ศัตรูพืช” หลักสูตรเทคโนโลยีด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2568 รุ่นที่ 1 ผู้เข้าอบรม จำนวน 102 คน จัดโดยสำนักงานส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น	ผ่านระบบออนไลน์ Zoom

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
14.	13 มีนาคม 2568	เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี” ในการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตร เพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับจังหวัด ผู้เข้าอบรมจำนวน 36 ราย จัดโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์	ณ ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์
15.	24 มีนาคม 2568	เป็นวิทยากรฝึกอบรม เรื่อง จัดกระบวนการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร	ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพร บ้านดงกลาง ต.บ้านไต้ อ.พระยืน จ.ขอนแก่น
16.	27 มีนาคม 2568	ร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย หัวข้อ “การจัดการศัตรูพืช” หลักสูตรเทคโนโลยีด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2568 รุ่นที่ 2 ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 102 คน	ผ่านระบบออนไลน์ Zoom จัดโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น
17.	9 เมษายน 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชในการผลิตไม้ผลตามโครงการกาฬสินธุ์กรีนมาร์เก็ตด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG กิจกรรมหลักยกระดับการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชและอาหารปลอดภัยสู่เกษตรกรมูลค่าสูง ผู้เข้าอบรม จำนวน 60 ราย อ.สามชัยและ อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์	จัดโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์
18.	10 เมษายน 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชในการผลิตไม้ผลตามโครงการกาฬสินธุ์กรีนมาร์เก็ตด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG กิจกรรมหลักยกระดับการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชและอาหารปลอดภัยสู่เกษตรกรมูลค่าสูง ผู้เข้าอบรม จำนวน 60 ราย อ.ห้วยผึ้งและ อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์	จัดโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
19	29 เมษายน 256	เป็นวิทยากรโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ผักแบบครบวงจร) จังหวัดมหาสารคาม ผู้เข้าอบรม จำนวน 30 ราย จัดโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม	ณ แปลงใหญ่ผักอินทรีย์ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำจั้น ตำบลชื่นชม อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม
20.	26 มิถุนายน 2568	เป็นวิทยากรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้สนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ทันวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน มีนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานด้านคลินิกพืช จำนวน 26 ราย	ณ ห้องประชุมพิรุณ 1 สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม
21.	24-26 มิถุนายน 2568	วิทยากรอบรมพัฒนาศักยภาพหมอฟีชชุมชน ภายใต้โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืช เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป้าหมายหมอฟีชชุมชน จำนวน 120 ราย จัดโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดบึงกาฬ	ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
22.	15 กรกฎาคม 2568	เป็นวิทยากรอบรม การพัฒนาศักยภาพการให้บริการคลินิกพืช และหมอฟีชชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด เกษตรกรหมอฟีชชุมชนจำนวน 100 ราย และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานอารักขาพืช ระดับอำเภอ 20 ราย	ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
23.	16 กรกฎาคม 2568	เป็นวิทยากรอบรมโครงการพัฒนาทักษะ และแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (Smart Farmer) กิจกรรม พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer) หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพทหารกองประจำการสู่การเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่” หัวข้อ “การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน) และฝึกปฏิบัติการผลิตและขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา”	ณ มณฑลทหารบกที่ 23 จังหวัดขอนแก่น ค่ายศรีพัชรินทร์ ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จัดโดย ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดมหาสารคาม
24.	20 สิงหาคม 2568	เป็นวิทยากร อบรมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเกษตรด้าน BCG เพื่อเพิ่มผลผลิตเงาะ ณ ที่ทำการกลุ่มแปลงใหญ่เงาะ วังมน ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 30 ราย	จังหวัดหนองคาย
25.	26 สิงหาคม 2568	เข้าร่วมอบรมวิทยากรหลัก (Core team) สำหรับการตรวจประเมินแปลงพันธุ์มันสำปะหลังสะอาด ภายใต้มาตรการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลัง	ผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting

2.2 งานโครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมย่อย ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
1.	14 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรอบรม หลักสูตร การพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมพัฒนาสินค้าเกษตรแปลงใหญ่สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรเข้ารับการอบรม จำนวน 25 ราย	ณ ที่ทำการกลุ่มแปลงใหญ่บ้านคุณนาย ต.แซงบาดาล อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์
2.	15 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรอบรม หลักสูตร การพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมพัฒนาสินค้าเกษตรแปลงใหญ่สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรเข้ารับการอบรม จำนวน 38 ราย	ณ ที่ทำการกลุ่มแปลงใหญ่ผักปลอดภัย ต.คลองขาม อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์
3.	15 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว ตามระบบโรงเรียน เกษตรกรเข้ารับการอบรม 40 ราย	ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม
4.	16 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว ตามระบบโรงเรียน เกษตรกร เกษตรกรเข้ารับการอบรม 40 ราย	ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม
5.	21 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว ตามระบบโรงเรียน เกษตรกร เกษตรกรเข้ารับการอบรม 40 ราย	ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
6.	22 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว ตามระบบโรงเรียน เกษตรกร เกษตรกรเข้ารับการอบรม 40 ราย	ณ สำนักงานเกษตรอำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม
7.	23 มกราคม 2568	เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว ตามระบบโรงเรียน เกษตรกร เกษตรกรเข้ารับการอบรม 40 ราย	ณ สำนักงานเกษตรอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ที่	วัน/เดือน/ปี	หลักสูตร/โครงการ	สถานที่
8.	6 กุมภาพันธ์ 2568	เป็นวิทยากรอบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยี หลักสูตร การผลิตข้าวอินทรีย์ จ.มุกดาหาร กลุ่ม เกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์จาก 7 อำเภอ รวม 100 คน	ณ ชาวจินดารีสอร์ท ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

2.3 งานวันรณรงค์และงานอื่นๆ

ที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	สถานที่
1.	10 มกราคม 2568	ร่วมจัดนิทรรศการในกิจกรรมรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green day)	แปลงสาธิตบ้านดอนยานาง ม.6 ต.ดอนสมบูรณ์ อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์
2.	5 กุมภาพันธ์ 2568	ร่วมสังเกตการณ์ การตรวจคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นด้านการผลิตพืช ประจำปี 2568	แปลงนางจิราภา พิมพ์แสง ตำบลห้องชัยพัฒนา อำเภอห้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
3.	7 กุมภาพันธ์ 2568	ร่วมงาน Young Home Shop “ยังโฮมช็อป” จังหวัดขอนแก่น	เอือนโบราณ อำเภอสีชมพู และอำเภอน้ำพอง หน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น อ.เมือง จงขอนแก่น
4.	26 กุมภาพันธ์ 2568	ร่วมจัดนิทรรศการ และเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วันถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่การเกษตรแก่เกษตรกร “ฮักแพง เบ็งแยง บักม่วง บ้านเฮา”	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าปอ ต.ป่าปอ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
5.	14 พฤษภาคม 2568	ร่วมงานแถลงข่าวการจัดงานมหกรรมมะม่วงจังหวัดขอนแก่น ปี 2568 Mango Khonkaen Festival 2025 "Young Smart พาโก้ Mango Khonkaen โกอินเตอร์"	บริเวณเอือนโบราณ ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น
6.	7 กรกฎาคม 2568	ร่วมงานแถลงข่าวการเปิดตัวทุเรียน 3D "DINO DURIAN DOONZAD FESTIVAL ตะลุยโลกทุเรียนถิ่นไดโนเสาร์" จังหวัดขอนแก่น	สวนทุเรียน นายสุบัน พันโนลิต ต.ดุนสาต .กระนวน จ.ขอนแก่น

ที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	สถานที่
7.	17 กรกฎาคม 2568	ร่วมจัดแสดงนิทรรศการและถ่ายทอดความรู้ด้านการวินิจฉัยโรคพืชและแมลงศัตรูพืช การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการใช้สารชีวภัณฑ์ ป้องกันโรคพืชและแมลงศัตรูพืช ในงานแสดงสินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าดี สินค้าเด่นเมืองลุ่มภู ภายในงานเกษตรแฟร์และของดีเมืองลุ่มภู	สนามกีฬาากลางจังหวัดหนองบัวลำภู อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู
8.	17 กรกฎาคม 2568	ร่วมการประชุมหน่วยงานภาคีร่วมกับประธานศูนย์ข้าวชุมชนระดับจังหวัด ปี 2568	ณ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
9.	5 กันยายน 2568	ร่วมจัดงานรณรงค์และเชื่อมโยงเครือข่ายน้ำมันสำปะหลังสะอาด โครงการตามแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ณ กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านค้ำน้ำแซบ ต.นามะเขือ อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์

3. งานพิธีต่างๆ และงานจิตอาสา

ที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	สถานที่
1.	14 พฤศจิกายน 2567	ร่วมพิธีวางพานพุ่มดอกไม้สดเนื่องในวันพระบิดาแห่งฝนหลวง	ณ ห้องประชุมแก่นเมือง ชั้น 1 (ตึกใหม่) ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2.	5 ธันวาคม 2567	ร่วมกิจกรรมเนื่องในวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ	ณ ห้องประชุมแก่นเมือง ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น
3.	6 เมษายน 2568	ร่วมงาน "วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาลงกรณ์ราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์"	ณ ห้องประชุมแก่นเมือง ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น
4.	3 มิถุนายน 2568	ร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 3 มิถุนายน 2568	ณ ห้องประชุมแก่นเมือง ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น
5.	12 สิงหาคม 2568	ร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2568	ณ ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น

4. การเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานที่ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น

ที่	วัน/เดือน/ปี	บุคคล/คณะที่เยี่ยมชมและศึกษาดูงาน	จำนวน (คน)
1.	6 พฤศจิกายน 2567	ครูและนักเรียนโรงเรียนกัลยาณวัตร ศึกษาดูงานการเลี้ยงแมลงข้างปีกใส	4
2.	23 ธันวาคม 2567	เจ้าหน้าที่โรงงานน้ำตาลเกษตรผล จำกัด อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี เพื่อศึกษาการผลิตขยายแตนเบียนไตรโคแกรมมา	3
3.	27 ธันวาคม 2567	เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอฆ้องชัย และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลโนนศิลาเลิง อ.ฆ้องชัย จ.กาฬสินธุ์ เข้าศึกษาดูงานการผลิตขยายชีวภัณฑ์	3
4.	7 มกราคม 2568	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น ศึกษาดูงานและเรียนรู้การผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์	5
5.	5 กุมภาพันธ์ 2568	เจ้าหน้าที่โรงงานน้ำตาลเกษตรผล จำกัด อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี เพื่อปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์การระบาดของศัตรูอ้อย และเพื่อหาแนวทางการใช้ศัตรูธรรมชาติควบคุมศัตรูอ้อยในระยะสั้นและระยะยาว	4
6.	12 มีนาคม 2568	เจ้าหน้าที่และเกษตรกร โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครพนม ศึกษาดูงานการผลิตและการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ เพื่อลดการใช้สารเคมีในพื้นที่การเกษตร	36
7.	10 มีนาคม 2568	นักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาดูงานด้านชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ เพื่อเพิ่มพูนความรู้	19
8.	19 มีนาคม 2568	เจ้าหน้าที่และเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ตำบลทุ่งโปร่ง อำเภอบุหลอม จังหวัดขอนแก่น ศึกษาดูงานการผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ (แตนเบียนบราคอน และแมลงหางหนีบ)	5
9.	13 พฤษภาคม 2568	เจ้าหน้าที่จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายภาคที่ 4 อุดรธานี ศึกษาดูงาน จุดเรียนรู้การผลิตขยายแมลงหางหนีบ และแตนเบียนไตรโคแกรมมา	9

ที่	วัน/เดือน/ปี	บุคคล/คณะที่เยี่ยมชมและศึกษาดูงาน	จำนวน (คน)
10.	2 กรกฎาคม 2568	เจ้าหน้าที่อารักขาพืช และผู้แทนคณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศึกษาดูงานการผลิตขยายชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช และการนำไปใช้ อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ	21
		รวม 10 คณะ จำนวน 109 ราย	

5. การเข้าฝึกงานที่ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น

ที่	ผู้ฝึกงาน/สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา	วัน/เดือน/ปี	จำนวน (คน)
1.	สาขาวิชาการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	13 พฤษภาคม 2568 – 6 มิถุนายน 2568	3
	รวม 1 รุ่น		3 คน

6. การพัฒนาบุคลากร

ในปีงบประมาณ 2568 ศูนย์ฯ ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

ที่	วันที่	หลักสูตร/ โครงการ	สถานที่	จำนวน ผู้เข้าอบรม
1.	18-19 ธันวาคม 2567	ร่วมประชุมโครงการทดสอบโปรแกรมนำร่องสำหรับเครื่องพ่นยา	ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ กรุงเทพมหานคร และดูงานการดำเนินงานคลินิกพืชในพื้นที่อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดโดย กรมการข้าว ร่วมกับ Center for Agriculture and Biosciences International (CABI)	2
2.	28-31 มกราคม 2568	ร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร การพัฒนาทักษะผู้นำสำหรับผู้อำนวยการศูนย์	ณ โรงแรมเบสท์ เวสเทิร์น จตุจักร กรุงเทพมหานคร	1

ที่	วันที่	หลักสูตร/ โครงการ	สถานที่	จำนวน ผู้เข้าอบรม
3.	31 มกราคม 2568	ร่วมอบรมหลักสูตรผู้บังคับ อากาศยานซึ่งไม่มีนักบินใน ระยะสายตา (โดรนเพื่อ การเกษตรขั้นพื้นฐาน) รุ่นที่ 2	ณ สถาบันการบินพลเรือน กรุงเทพฯ	1
4.	3 กุมภาพันธ์ 2568	เข้าร่วม กิจกรรมพัฒนา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศจช. (ออนไลน์) หลักสูตรการจัดการ ศัตรูพืชเศรษฐกิจ หัวข้อ การ จัดการศัตรูข้าว	ผ่านระบบออนไลน์ Zoom meeting	4
5.	4 กุมภาพันธ์ 2568	เข้าร่วม กิจกรรมพัฒนา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศจช. (ออนไลน์) หลักสูตรการจัดการ ศัตรูพืชเศรษฐกิจ หัวข้อ การ จัดการศัตรูผักและศัตรูมัน สำปะหลัง	ผ่านระบบออนไลน์ Zoom meeting	4
6.	18-19 กุมภาพันธ์ 2568	ร่วมสัมมนาโครงการพัฒนา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานศูนย์ จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ออนไลน์) ครั้งที่ ๑ หลักสูตร พัฒนา ศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้านดินและ ปุ๋ย	ผ่านระบบออนไลน์ Zoom meeting	1
7.	18-20 กุมภาพันธ์ 2568	ร่วมการประชุมวิชาการอารักขา พืชแห่งชาติ ครั้งที่ 16 “การ อารักขาพืชไทยในยุคโลกเดือด”	ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่	1
8.	4-5 มีนาคม 2568	ร่วมอบรม หลักสูตรระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการ จัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	ผ่านระบบออนไลน์ จัดโดย สำนักงานคลังจังหวัด ขอนแก่น	3

ที่	วันที่	หลักสูตร/ โครงการ	สถานที่	จำนวน ผู้เข้าอบรม
9.	7 มีนาคม 2568	ร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมการประสานงาน วิสาหกิจชุมชนระดับเขต ครั้งที่ 1/2568	ณ โรงแรมไอโฮเทล ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จัดโดย สำนักงานส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น	
10.	12 มีนาคม 2568	ร่วมโครงการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการ หลักสูตร การผลิต ขยายและใช้ชีวภัณฑ์ บีเอส ดี โอเอ 19W6 ควบคุมโรคแอน แทรกซีสของพริก	ณ ห้องปฏิบัติการวิจัยและ ผลิตขยายชีวภัณฑ์ควบคุม ศัตรูพืช กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการ เกษตร เขตที่ 3 จังหวัด ขอนแก่น	2
11.	23-25 มีนาคม 2568	ร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง โรงเรือนเพื่อการเกษตร ประจำปี 2568	ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา อาชีพการเกษตรจังหวัด ลพบุรี อ.ชัยบาดาล จังหวัด ลพบุรี	1
12.	24-25 เมษายน 2568	เข้าร่วมอบรม พัฒนารูปแบบ บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย เชิงพื้นที่เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้าน BCG สู่ ชุมชน	ณ โรงแรม แกลลอรี่ เลควิว จังหวัด ขอนแก่น	1
13.	23-25 เมษายน 2568	ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง โดรนเพื่อการเกษตร หลักสูตร การเกษตรแม่นยำและการใช้ เคมีเกษตร	ณ โรงแรมเบสท์ เวสเทิร์น นาดา ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร	1
14.	17 พฤษภาคม 2568	เข้าศึกษาดูงานการใช้ชีวภัณฑ์ ในการควบคุมศัตรูพืช	คณะเกษตรศาสตร์ สาขาการ วิทยาศาสตร์ สาขากีฏ วิทยาและโรคพืชวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น	3

ที่	วันที่	หลักสูตร/ โครงการ	สถานที่	จำนวน ผู้เข้าอบรม
15.	12 มิถุนายน 2568	เข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์สารชีวภาพเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยอย่างยั่งยืน”	ห้องประชุมอาคาร อเนกประสงค์ สำนักวิจัย และพัฒนากษेत्रเขตที่ 3 จังหวัดขอนแก่น จัดโดย สำนักวิจัยพัฒนา เทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร	4
16.	17 มิถุนายน 2568	ร่วมสัมมนาโครงการพัฒนา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานศูนย์ จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ออนไลน์) ครั้งที่ 3 หลักสูตรพัฒนา ศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้านดินและ ปุ๋ย ผ่าน	ระบบออนไลน์ Zoom meeting	1
17.	15 กรกฎาคม 2568	ร่วมการถ่ายทอดความรู้ด้าน การเงินการคลังสำหรับหัวหน้า ฝ่ายบริหารทั่วไปของศูนย์ ปฏิบัติการ	ออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom Workplace	4
18.	16 กรกฎาคม 2568	เข้าร่วมอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ หลักสูตร การจัดการศัตรูพืช กักกันในพืชเศรษฐกิจสำคัญ ครั้งที่ 2 (การจัดการศัตรูพืช กักกันในทุเรียน)	ผ่านระบบ ออนไลน์ Zoom Meeting	1
19.	26 สิงหาคม 2568	ร่วมอบรม หลักสูตร เทคนิคการ เป็นพิธีกรมืออาชีพ (MC. Professional) ให้เจ้าหน้าที่ กรมส่งเสริมการเกษตร	ผ่านระบบ ออนไลน์ Zoom Meeting จัดโดย สำนักงาน ส่งเสริมและพัฒนากษेत्र เกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น	3

ที่	วันที่	หลักสูตร/ โครงการ	สถานที่	จำนวน ผู้เข้าอบรม
20.	25-29 สิงหาคม 2568	ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร พัฒนาการของ ศัตรูพืชภายใต้สถานการณ์โลก รวน (Climate change) และ การวินิจฉัย	อาคารวชิราวุฒินุสรณ์ คณะ เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร และ จังหวัดนครราชสีมา จัดโดย กรมส่งเสริมการเกษตร	2
21.	1-3 กันยายน 2568	เข้าร่วมสัมมนาผลสำเร็จ โครงการส่งเสริมการเกษตรที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการ ประชุมวิชาการการปรับตัวที่ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศด้วย Climate Smart Agriculture	โรงแรมเซ็นทารา ไทป์ ศูนย์ ราชการและคอนเวนชันเซ็น เตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร	1
22.	8 กันยายน 2568	ร่วมประชุมการยกระดับคลัส เตอร์พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC)	โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชา ออคิต อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น จัดโดย มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1
23.	25 กันยายน 2568	ร่วมอบรม หลักสูตร “การ เตรียมเชื้อบาซิลลัส ซับทิลิส PSL49 เพื่อใช้ป้องกันโรคเมล็ด สีม่วง และโรคเมล็ดเน่าโพมอบ ซิส”	ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ด พันธุ์พืชขอนแก่น ตำบลท่า พระ อำเภอมือง จังหวัด ขอนแก่น จัดโดย ศูนย์วิจัย และพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช พิษณุโลกกองวิจัยพัฒนา เมล็ดพันธุ์พืช กรมวิชาการ เกษตร	2

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 15 ประจำเดือนมิถุนายน 2567

ศทอ.ขอนแก่น สนับสนุนชีวภัณฑ์ให้กับจังหวัดมุกดาหาร

18 ธันวาคม 2567 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ติดตามและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ ให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลหนองสูงใต้ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์ และนำไปใช้ควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 42 ประจำเดือนกันยายน 2568

ศทอ.ขอนแก่น ร่วมประชุมกรมการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ จังหวัดขอนแก่น

26 กุมภาพันธ์ 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มอบหมายให้ นางสาวณิชากร วรยศ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ร่วมประชุมกรมการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จังหวัดขอนแก่น ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2568 ณ หอจดหมายเหตุระวีร์ดิ 7 รอบพระชมรมพระยา อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น โดยมี นายโกศล กองกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานการประชุม

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 22 ประจำเดือนมิถุนายน 2567

ศทอ.ขอนแก่น เป็นวิทยากรอบรมพัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จังหวัดหนองบัวลำภู

25 ธันวาคม 2567 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มอบหมายให้ นายเฉลิมชัยม โดทรทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เป็นวิทยากรอบรมพัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลง ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ภายใต้โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร วัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชที่สำคัญที่พบเป็นประจำในพื้นที่ และมีความรู้ในการสำรวจแปลง เข้ามาเป็นเกษตรกรเจ้าของแปลง ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช จำนวน 30 ราย พร้อมทั้งสนับสนุนชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่ ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู จัดโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 43 ประจำเดือนกันยายน 2568

ศทอ.ขอนแก่น ร่วมเป็นวิทยากรอบรมการผลิตขยายและการใช้ชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชผัก จ.ขอนแก่น

27 กุมภาพันธ์ 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มอบหมายให้ นางสาวณิชากร วรยศ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เป็นวิทยากรอบรมการผลิตขยายและการใช้ชีวภัณฑ์ ในการควบคุมศัตรูพืชผัก โครงการส่งเสริมการผลิตและขยายสินค้าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรจำนวน 70 คน ณ หอประชุมอนุบาลประทีป เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จัดโดย เทศบาลตำบลบ้านฝาง

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 12 ประจำเดือนมิถุนายน 2568

ศทอ.ขอนแก่น ต้อนรับอาจารย์และนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยขอนแก่น เข้าศึกษาดูงาน 10 มีนาคม 2568

10 มีนาคม 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ต้อนรับอาจารย์และนักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 19 คน เข้าศึกษาดูงาน จุดเรียนรู้การผลิตขยายชีวภัณฑ์ ตัวทำ ตัวเบียน เชื้อจุลินทรีย์และสารสกัดธรรมชาติ

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 31 ประจำเดือนมิถุนายน 2568

ศทอ.ขอนแก่น ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช (โรครากปมในพืชผัก) ต.ขามเปือย อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น

30 มิถุนายน 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอเปือยน้อย และกลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช (โรครากปมในพืชผัก) ณ ต.ขามเปือย อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น โดยศูนย์ฯ ได้สนับสนุนเตรียมส่งเสริมโรครากปมเพื่อใช้ในการควบคุมโรครากปมในพืชผักต่อไป

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 9 ประจำเดือนกรกฎาคม 2568

ศทอ.ขอนแก่น ร่วมงานแถลงข่าวการเปิดตัวทุเรียน 3D "DINO DURIAN DOONZAD FESTIVAL ตะลุยโลกทุเรียนถิ่นโดโนเสาร์"

7 กรกฎาคม 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ร่วมงานแถลงข่าวการเปิดตัวทุเรียน 3D "DINO DURIAN DOONZAD FESTIVAL ตะลุยโลกทุเรียนถิ่นโดโนเสาร์" เพื่อสร้างการรับรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตทุเรียนในพื้นที่ปลูกใหม่ จัดโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น ณ สวนทุเรียนนายสุทิน พันโนลิต ตำบลอุบลสาดี อำเภอกมลาไสย จังหวัดขอนแก่น

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 5 ประจำเดือนมิถุนายน 2568

ศทอ.ขอนแก่น ร่วมประชุมศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (9 ศูนย์ฯ) ครั้งที่ 5/2568

5 สิงหาคม 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมประชุมศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช (9 ศูนย์ฯ) ครั้งที่ 5/2568 ระหว่างวันที่ 5 - 6 สิงหาคม 2568 ณ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดเชียงใหม่ และผ่านระบบออนไลน์ Zoom Meeting เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช ของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช ทั้ง 9 แห่ง โดยมีนายพิรพันธ์ คอทอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นประธานเปิดการประชุม

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

ศทอ.ขอนแก่น 57 ข่าวประชาสัมพันธ์
วันที่ 16 ประจำเดือนมิถุนายน 2568

ศทอ.ขอนแก่น ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์และตรวจรอบหนองน้ำผลมะคาเดเมีย อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย

14 สิงหาคม 2568 นายณวิษณุ คำชะ ผู้ว่าราชการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ร่วมกับกลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย และสำนักงานเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์ (เกษตรที่สูง) ลงพื้นที่ติดตามและตรวจรอบสถานการณ์การระบาดของหนอนเจาะผลมะคาเดเมีย ณ แปลงเกษตรกรบ้านป่ากวาง หมู่ที่ 4 ตำบลป่าปาก อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย โดยศูนย์ฯ ได้ให้คำแนะนำในการจัดการ เพื่อป้องกันและควบคุมหนอนเจาะผลมะคาเดเมีย

งานประชาสัมพันธ์ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 232012 | อีเมล pncos@stamth.com | เฟซบุ๊ก pncosstamth

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านสื่อมวลชน วิทยุและโทรทัศน์

ON AIR

อัสลามบนนี้ CABI ติดตามงานพิธีรับมอบงานใช้เกษตรกรไทยใช้ชีวภัณฑ์ ตัวฆ่า ตัวเบียน และพืชสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช

อัสลามบนนี้ ติดตามงานพิธีรับมอบงานใช้เกษตรกรไทยใช้ชีวภัณฑ์ ตัวฆ่า ตัวเบียน และพืชสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช

อัสลามบนนี้ ติดตามงานพิธีรับมอบงานใช้เกษตรกรไทยใช้ชีวภัณฑ์ ตัวฆ่า ตัวเบียน และพืชสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช

อัสลามบนนี้ ติดตามงานพิธีรับมอบงานใช้เกษตรกรไทยใช้ชีวภัณฑ์ ตัวฆ่า ตัวเบียน และพืชสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช

ศบช.สกลนครดูงาน

อบรมทหารพันธุ์ดี สกลนคร

สวท.สกลนคร FM 91.25 MHz

วิทยุ-สกลนคร โทร 91.25441

เผยแพร่การให้บริการของคุณยฯ

DoVe ศ ทอ.ขอนแก่น สนับสนุนใช้เกษตรกรไทยใช้ชีวภัณฑ์ ตัวฆ่า ตัวเบียน และพืชสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช

บริการ

- ✓ ตรวจวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช
- ✓ แนะนำการจัดการโรคพืชและแมลงศัตรูพืช
- ✓ ให้ความรู้ด้านศัตรูธรรมชาติ ชีวภัณฑ์ พืชสมุนไพร
- ✓ สนับสนุนศัตรูธรรมชาติ ชีวภัณฑ์ พืชสมุนไพร

เปิดทำการ จันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30 - 16.30 น.

043203512
043342274

ตัวโคโรนา สารสกัดสะเดา สมุนไพร แมลงแดง

ตัวเบียน

ตัวห้ำ

ตัวกิน

งานที่ได้รับมอบหมายและงานอื่นๆ

- ✧ โครงการทหารพันธุ์ดี ปี 2568
- ✧ โครงการ 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่การส่งเสริมการเกษตร
- ✧ สนับสนุนการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อฟื้นฟูพืชหลังน้ำลด
หลังน้ำลด

โครงการทหารพันธุ์ดี ปี 2568

ผลการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ปี 2568

กิจกรรม 1) ถ่ายทอดความรู้ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนแปลงต้นแบบ 3) การติดตามประเมินผล

วันที่ดำเนินโครงการ 22 เมษายน 2568 – 18 กรกฎาคม 2568

สถานที่ มณฑลทหารบก/กองพลทหารราบ/กรมทหารราบ 9 แห่ง สังกัดกองทัพบก

วัตถุประสงค์ สร้างความรู้ความเข้าใจการใช้ศัตรูธรรมชาติและชีวภัณฑ์ในการจัดการศัตรูพืช

บุคคลเป้าหมาย ทหารพันธุ์ดี/ทหารกองประจำการ จำนวน 90 นาย

1. ผลการดำเนินโครงการ	แผนการดำเนินงาน (เป้าหมาย)	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
ผลงานเชิงปริมาณ บุคคลเป้าหมาย	90 ราย	117 ราย	130
ผลการใช้จ่ายงบประมาณ	155,000 บาท	153,140 บาท	98.8

2. การวัดผล	ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
ก่อนการฝึกอบรม	5.13	94.87
หลังการฝึกอบรม	57.26	42.74

3. การนำความรู้ไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น*				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	37	30	7		
การนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	45	21	8		
สามารถให้ข้อเสนอแนะแก่บุคคลอื่นได้	34	27	11	2	
การเตรียมความพร้อมสู่การเตรียมเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่	34	28	11		

ภาพกิจกรรมโครงการทหารพันธุ์ดี ปี 2568

โครงการ 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่การส่งเสริมการเกษตร

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ที่ 193 หมู่ 12 ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และสาขาอุดรธานี ตั้งอยู่ที่ 110 หมู่ 3 ถนนมิตรภาพ ตำบลปะโค อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

1.2 บทบาทภารกิจ

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มีบทบาทภารกิจ ดังนี้

1. ศึกษา ทดสอบ ประยุกต์และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานให้เหมาะสมกับพื้นที่
2. ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
3. ดำเนินการผลิตขยายปัจจัยการควบคุมศัตรูพืช
4. ให้บริการและสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย แจ้งเตือนภัยการระบาดและให้คำแนะนำการจัดการศัตรูพืช
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.3 ขอบเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบ

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น มีขอบเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบ จำนวน 12 จังหวัด ได้แก่จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร นครพนม สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู ร้อยเอ็ด เลย และจังหวัดอุดรธานี

2. ความเป็นมา

งานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ เป็นกระบวนการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area – based) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานภาคี บูรณาการงานและงบประมาณจากทุกภาคส่วน และขับเคลื่อนด้วยกลไกของชุมชน โดยจะมีการจัดเวทีชุมชนให้เกษตรกรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) เพื่อวางแผนการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ทำให้เกษตรกรมีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้ชุมชนผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพที่ตลาดต้องการ เพื่อให้เกษตรกรมีการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของตนเองตลอดห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาที่มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น โดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น มีนโยบายให้ศูนย์ปฏิบัติการในสังกัดทุกศูนย์ ดำเนินงาน 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้มีการนำความรู้ เทคโนโลยี และการบริการทางการเกษตรจากศูนย์ฯ ลงสู่เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรและศักยภาพของพื้นที่ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3. แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น ได้จัดเวทีเพื่อสร้างการรับรู้ในการดำเนินงาน 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่ส่งเสริมการเกษตร ระหว่างสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่นกับศูนย์ปฏิบัติการในสังกัด ผ่านเวทีการประชุมศูนย์ปฏิบัติการสัญจร การประชุม RW และการประชุมการขับเคลื่อนงานท้าทายของศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2567 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่นและศูนย์ปฏิบัติการ ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่ส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1. สร้างทีมงาน โดยศูนย์ได้มีการประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการ วางแผน กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ คน สินค้า (ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม) เพื่อคัดเลือกพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

3. จัดเวทีชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนากิจกรรมของกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีการใช้เห็ดเรืองแสง

4. สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรตามแผนการพัฒนา ภายใต้บทบาทภารกิจของศูนย์

5. ติดตาม และให้คำแนะนำแก่เกษตรกร และรายงานความก้าวหน้าให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น ทราบ

6. ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น สรุปรายงานที่ได้จากการดำเนินงาน พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานในการขยายผล

3. พื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย

กลุ่มแปลงใหญ่หน่อไม้ฝรั่ง หมู่ 8 ตำบลวังสวาบ อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

4. แผนการปฏิบัติงาน

ที่	กิจกรรม	ช่วงเวลา
1	สร้างทีมงาน	ธันวาคม 2567
2	คัดเลือกพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกร	ธันวาคม 2567
3	จัดเวทีชุมชน/ดำเนินงานส่งเสริม/จัดทำแปลงเรียนรู้	กุมภาพันธ์ 2568
4	สนับสนุนการดำเนินงาน	กุมภาพันธ์ - กันยายน 2568
5	ติดตาม เก็บข้อมูล และให้คำแนะนำแก่เกษตรกร	กุมภาพันธ์ - กันยายน 2568
6	รายงานความก้าวหน้า	เมษายน - กันยายน 2568
7	สรุปรายงาน กำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานในการขยายผล	กันยายน 2568

5. ผลการดำเนินงาน

Output

5.1 ได้สร้างทีมงานตามเวลาที่กำหนด โดยทีมงานมี 13 คน ได้แก่

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น

1. นางสาวปิยะวรรณ เผ่าพันธุ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

2. นายชวิน ไชยศรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

3. นายเฉลิมชนม์ โคตรทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

4. นางสาวทิพย์วรรณ มุลตรีภักดี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

5. นางสาวทศวรรณ ศรีวะอุไร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

6. นายภาคภูมิ ภูศรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น

1. นายปยุตต์ สัตนาโค นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
2. นางสาวกฤติกา เทพามาตย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3. นางสาวณัฐนิชา มีสูงเนิน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
4. นางสาวรัชดาภรณ์ โพธิ์พาด นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์

1. นางสาวเพชรพริ้ง แพงคำรักษ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
2. นางสาวกัญชกานต์ แผ้วชำนาญ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3. นางสาวรัตนภาพร รัฐเมือง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
4. ว่าที่ร้อยตรีรักเกียรติ จันทร์สอน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

5.2 คัดเลือกพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกร

ภายใต้การผลักดันของรัฐบาลขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ‘1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง’ เร่งลดต้นทุนการผลิต หาดตลาดส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มเติม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น โดยมี ‘กรมส่งเสริมการเกษตร’ เป็นหนึ่งในคณะทำงานด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ วิเคราะห์ปัญหาและความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มเกษตรกร หาทางปรับปรุงแก้ไข เสนอแนะแนวทางเพิ่มผลผลิต หาดตลาดจำหน่ายและส่งออก ฯลฯ มีการกำหนดเป้าหมายดำเนินการพัฒนาแปลงต้นแบบเกษตรมูลค่าสูง 500 ตำบล เพื่อขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรสู่การมีรายได้เพิ่มขึ้น 3 เท่า ภายในปี 2570 โดยนำร่องในปี 2567 ในส่วนของคณะทำงานด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 16 ชนิดพืช 84 กลุ่ม ในจำนวนนี้มีเป้าหมายเกษตรกรแปลงใหญ่ของกรมส่งเสริมการเกษตรเข้าร่วมโครงการ 46 กลุ่ม จาก 46 ตำบล 43 อำเภอ และ 26 จังหวัด

แปลงใหญ่หน่อไม้ฝรั่ง หมู่ 8 ตำบลวังสาวป อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น’ เป็นหนึ่งในเป้าหมายแปลงต้นแบบเกษตรมูลค่าสูง ก่อนหน้านี้อุปกรณ์ปลูกพืชผักผลไม้ตามฤดูกาลซึ่งจำเป็นต้องใช้สารเคมีเมื่อสภาพดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะโลกร้อน ก็ยังต้องเพิ่มปริมาณสารเคมีมากขึ้น ต้นทุนผลผลิตก็เพิ่มขึ้น ไม่สอดคล้องกับราคาที่จำหน่ายในท้องตลาดจึงได้เปลี่ยนมาเป็นการปลูกหน่อไม้ฝรั่งซึ่งเป็นพืชทนฝนทนแล้ง เติบโตได้ดีกับปุ๋ยชีวภาพ “พืชผักอย่างอื่นถ้าไม่ใช้สารเคมีในปริมาณมากจะสุ้งไม่ได้ ยิ่งสภาพอากาศแล้งมากก็จะมีแมลงจำพวกเพลี้ยระบาดหนักมาก ผลผลิตเสียหาย แล้วข้อดีของหน่อไม้ฝรั่งก็คือ หากเป็นพื้นที่ที่มีอุณหภูมิเหมาะสม หน่อไม้ฝรั่งจะสามารถปลูกได้ทั้งปี เป็นการปลูกครั้งเดียว แต่หากใส่ใจดูแลดีจะสามารถเก็บผลผลิตได้นาน 5-10 ปี เก็บได้ทุกวัน ซึ่งทางกลุ่มเกษตรกรหมู่ 8 มีคนที่ปลูกแล้วเก็บผลผลิตได้นานสุดถึง 7 ปี”

ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่หน่อไม้ฝรั่งหมู่ 8 ก่อนเข้าร่วมในโครงการพัฒนาแปลงต้นแบบเกษตรมูลค่าสูง หลัก ๆ เป็นเรื่องของการติดโรคจากเชื้อรา บางคนยังขาดความรู้ด้านการป้องกันแก้ปัญหา รวมถึงยังมีบางแปลงที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

“เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่นเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องของโรคเชื้อรา อบรมให้ความรู้ต่าง ๆ ลงพื้นที่จริงตามแต่ละแปลง ดูว่าปัญหาเกิดจากอะไร ตรวจสอบสภาพดินและอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อการผลิต เช่น การใช้ปุ๋ยโดโลไมท์ สอนทำปุ๋ยชีวภาพ ให้ความรู้เรื่องแก้ปัญหาโรคพืชและแมลงด้วยวิธีธรรมชาติ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมี ซึ่งทำให้ลดต้นทุนไปได้มาก ที่สำคัญคือให้ความรู้เรื่องของ GAP ตลอดจนช่วยประสานงานจัดส่งใบสมัครให้หน่วยตรวจรับรอง GAP” ด้วยความช่วยเหลือของกรมส่งเสริมการเกษตร จึงทำให้หนองไม้ฝรั่งในแต่ละรอบการเก็บผลผลิตมีอายุมากขึ้น ปริมาณก็เพิ่มขึ้น โรคและแมลงลดลง ช่วงที่พักตันก็ไม่ต้องใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากเหมือนก่อนหน้าพอถึงช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตจะไม่มีการใช้สารเคมีอย่างเด็ดขาด มีการวางกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเข้มงวดในกลุ่มสมาชิกเกษตรกร เพราะหากมีการตรวจพบว่าใช้สารเคมีในช่วงนั้นจะต้องถูกระงับการส่งออกทั้งล็อต “เมื่อต้นทุนลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น เท่ากับมีกำไรเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังสามารถขยายจำนวนสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ได้ เพราะเมื่อเกษตรกรคนอื่นๆ ได้เห็นตัวอย่างของกลุ่มที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เขาก็สนใจเข้าร่วม” “หลังจากที่สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่นได้วิเคราะห์ปัญหาร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ พบว่า Pain Point หรือสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การปลูกหนองไม้ฝรั่งมี 6 ประเด็น เริ่มจาก 1) เกษตรกรบางรายยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP บางรายได้รับแล้วแต่ขาดการต่ออายุ 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ในบางจุดเพราะเกษตรกรปลูกพืชไร่อย่างอื่น จึงทำให้การปรับปรุงดินไม่สมบูรณ์ 3) เป็นเรื่องของโรคที่เกิดจากสาเหตุการติดเชื้อรา เนื่องจากหนองไม้ฝรั่งเป็นพืชอยู่ชิตดิน ทำให้มีเชื้อราสะสมจนทำให้เกิดโรคได้ 4) เป็นเรื่องของคุณภาพมาตรฐานหนองไม้ฝรั่งคุณภาพเกรด A ยังมีน้อยในเกษตรกรบางราย ซึ่งเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องที่ 5) คือแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และเรื่องสุดท้าย 6) เป็นปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่เกิดจากค่ากระแสไฟฟ้าเพื่อการทำเกษตร ไฟตก กระแสไฟไม่เสถียร ส่งผลต่อเครื่องมือทำการเกษตรเสียหาย”

นางสาวปิยะมาศ แสนสุนนท์ ประธานแปลงใหญ่ปลูกหนองไม้ฝรั่ง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหนองไม้ฝรั่งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ 8 ตำบลวังสาว อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า ได้รวมกลุ่มปลูกหนองไม้ฝรั่งในพื้นที่ตำบลวังสาว โดยจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหนองไม้ฝรั่งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านฝายตาสวน มาตั้งแต่ปี 2558 แต่ล้มลุกคลุกคลานมาตลอด ทั้งประสบปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วมหนักที่สุดช่วงโควิด กระทั่งในปี 2566 กรมส่งเสริมการเกษตรเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ทางกลุ่มจึงได้กลับมาฟื้นฟูการดำเนินงานใหม่อีกครั้ง โดยเริ่มจากเปิดรับสมัครเกษตรกรที่ปลูกหนองไม้ฝรั่งในพื้นที่เข้าร่วมและจัดตั้งกลุ่มในนาม “แปลงใหญ่ปลูกหนองไม้ฝรั่งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหนองไม้ฝรั่งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง” และมีการระดมทุนจากค่าสมัครสมาชิกรายละ 100 บาท สำหรับเป็นค่าบริหารจัดการเบื้องต้น เริ่มจากสมาชิก 13 ราย พื้นที่ปลูก 13 ไร่ และปัจจุบันได้ขยายมาเป็น 30 ราย พื้นที่ปลูก 34 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 75 ตัน/ปี รายได้เฉลี่ย 4,500,000 บาท/ปี สำหรับการจัดตั้งกลุ่ม กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอภูพานและสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานหลักที่เข้ามาให้คำแนะนำตั้งแต่วิธีการจัดตั้งกลุ่ม การวางแผนการดำเนินงาน รวมถึงถ่ายทอดองค์ความรู้ในการปลูกหนองไม้ฝรั่งให้ได้ผลผลิตดีและมีคุณภาพ การแก้ไขปัญหาโรคพืช แมลง รวมถึง

บูรณาการหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิต และองค์ความรู้ในการผลิตปัจจัยการผลิตใช้เอง การพัฒนาการผลิตให้ได้ตามมาตรฐานสินค้า GAP การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการน้ำในการผลิต และการขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อการส่งออกของจังหวัดขอนแก่น โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ใน 2 รูปแบบคือ การปลูกแบบร่องเดี่ยวและการปลูกแบบร่องคู่ ซึ่งทั้ง 2 แบบจะมีข้อดีที่แตกต่างกัน โดยการปลูกแบบร่องเดี่ยวจะดูแลรักษาง่าย ทนทานต่อการเกิดโรคพืชได้ดีกว่าปลูกแบบร่องคู่ แต่การปลูกแบบร่องคู่จะมีข้อดีคือ ในรอบปีแรกของการผลิต จะสามารถให้ผลผลิตในปริมาณที่สูงกว่าการปลูกแบบร่องเดี่ยว นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำการใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตและช่วยลดต้นทุน เช่น การทำปุ๋ยหมัก การใช้ชีวภัณฑ์ การใช้ปุ๋ยตามความต้องการของพืช ส่งผลให้ในปัจจุบัน กลุ่มมีผลผลิตเฉลี่ย 3,479 กิโลกรัม/ไร่ มีต้นทุนการผลิต 13,114 บาท/ไร่/ปี (ไม่รวม ค่าพันธุ์ ค่าเช่าที่ดิน และระบบน้ำ)

แหล่งที่มา: <https://doaenews.doae.go.th/archives/23642>

จากปัญหาการเกิดการระบาดของโรคเชื้อราในหน่อไม้ฝรั่งของกลุ่ม ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่นจึงได้คัดเลือกพื้นที่แปลงใหญ่หน่อไม้ฝรั่ง หมู่ที่ 8 ตำบลวังสาว อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินกิจกรรม

5.3 จัดเวทีชุมชน

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานเกษตรอำเภอภูผาม่าน ร่วมจัดเวทีชุมชนเพื่อหาความต้องการของกลุ่ม ซึ่งปัญหาหลักของกลุ่มคือ การผลิตให้ได้ตามมาตรฐานสินค้า GAP ปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช ปัญหาแหล่งน้ำ ซึ่งกลุ่มมีความต้องการแก้ไขปัญหาการระบาดของศัตรูพืช การพัฒนาการผลิตให้ได้ปริมาณและมีคุณภาพ ซึ่งจากการลงสำรวจแปลงได้มีการระบาดของโรคลำต้นไหม้ของหน่อไม้ฝรั่งที่เกิดจากเชื้อรา จึงได้มีการจัดทำแผนการจัดการโรคด้วยวิธีผสมผสาน และจัดทำแปลงเรียนรู้การใช้ชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทิลิส เพื่อควบคุมโรคลำต้นไหม้หน่อไม้ฝรั่ง

5.4 สนับสนุนการดำเนินงาน

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ถ่ายทอดความรู้การผลิตขยายและใช้บีเอสควบคุมโรคกล้าต้นไหม้หน่อไม้ฝรั่งและสนับสนุนชีวภัณฑ์บีเอส โดยกำหนดแผนการสนับสนุนหัวเชื้อให้แก่เกษตรกรสมาชิกเดือนละ 1 ครั้ง ๆ ละ 12 ขวด

5.5 ติดตาม และให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์ ติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างโรคพืชเพื่อนำมาแยกเชื้อก่อนโรคและทดสอบประสิทธิภาพบีเอสกับเชื้อก่อโรค และจัดทำแปลงต้นแบบการใช้บีเอสควบคุมโรค

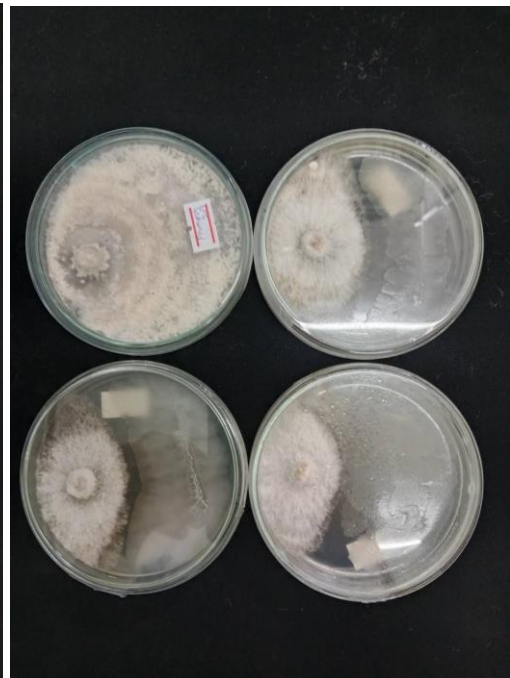
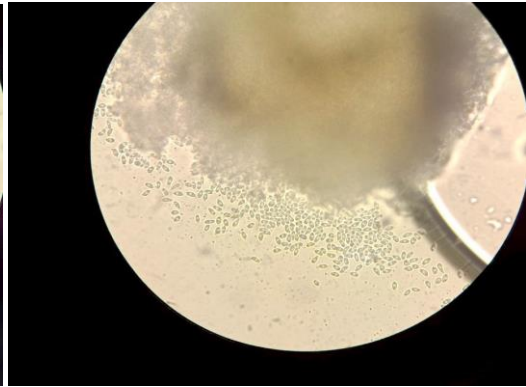
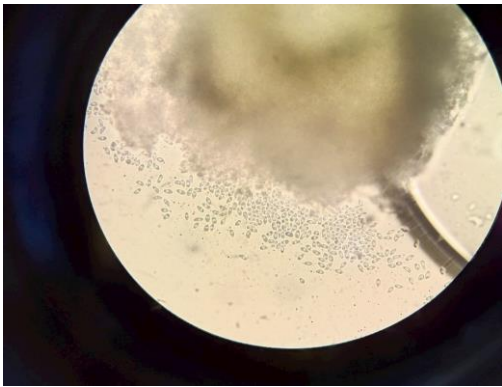
5.5.1 ติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคและให้คำแนะนำ

๕.5.2 แยกเชื้อโรคพืชและทดสอบประสิทธิภาพบีเอส สายพันธุ์ DOA19w6 ซึ่งได้รับการสนับสนุนหัวเชื้อจากกรมวิชาการเกษตร เมื่อใช้บีเอสทดสอบกับเชื้อก่อโรคในห้องปฏิบัติการพบว่าสามารถยับยั้งเชื้อสาเหตุโรคลำต้นไหม้หน่อไม้ฝรั่งที่เกิดจากเชื้อรา *Phomopsis sp.* ได้ ศูนย์ฯ จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทดสอบใช้ในระดับแปลงร่วมกับวิธีการจัดการของเกษตรกร

5.5.3 ติดตามและประเมินความรุนแรงของโรคก่อนและหลังใช้ปุ๋ยเอสแปลงต้นแบบ

5.6 รายงานความก้าวหน้า

ได้รายงานความก้าวหน้าให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น ทราบ เดือนละครั้ง

5.7 สรุปทเรียน กำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานในการขยายผล

5.7.1) ได้กระบวนการทำงาน 1 ศูนย์ปฏิบัติการ 1 พื้นที่การส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

- สร้างทีมงาน
- คัดเลือกพื้นที่
- จัดเวทีชุมชน
- สนับสนุนการดำเนินงาน
- ติดตามและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร
- รายงานความก้าวหน้า
- สรุปทเรียน กำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานในการขยายผล

5.7.2) กำหนดเป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานในการขยายผลสู่แปลงใหญ่ผักอินทรีย์ หมู่ 6 บ้านน้ำจั้น ตำบลชื่นชม อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม จัดทำแผนปฏิบัติงานในการขยายผล โดยดำเนินการจัดเวทีเพื่อหาความต้องการ ปัญหา/อุปสรรค ที่กลุ่มมีความต้องการแก้ไข ในช่วงเดือนตุลาคม 2568

Outcome

1. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้บาซิลลัส ซับทิลิส (บีเอส) ในการควบคุมโรค ลำต้นไหม้หน่อไม้ฝรั่ง
2. กลุ่มแปลงใหญ่มีแปลงต้นแบบการใช้บีเอสควบคุมโรคลำต้นไหม้หน่อไม้ฝรั่ง

6. ปัญหา-อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

การใช้บีเอสควบคุมโรคในช่วงแรกแนะนำให้ใช้ควบคู่กับการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สนับสนุนการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อฟื้นฟูปืชหลังน้ำลด

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยาย และเชื้อราปฏิภักษ์พร้อมใช้ เพื่อสนับสนุนในพื้นที่ 12 จังหวัด เพื่อฟื้นฟูปืชหลังน้ำลด ตามแผนการสนับสนุนการผลิตขยาย ได้ดำเนินการสนับสนุนให้กับ สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม 200 ก.ก. และ สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น 100 ก.ก.

วิสัยทัศน์
เป็นองค์กรหลักในการพัฒนา
ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีด้านอารัทขาพืช
อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารัทขาพืชจังหวัดขอนแก่น

 193 หมู่ 12 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 043203512 pmc04kk@hotmail.com

 ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารัทขาพืชจังหวัดขอนแก่น